ΧΡΟΝΙΚΑ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΠΟΛΙΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ

Ἔτος Β'.—Τεῦχος 16. *1 Μαΐου 1910.*

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Χρ. Χριστοβασίλη:—Κηδεία Πλατάνου (διήγημα).
Σέλλεϋ:—Ἀπὸ τὸ λυρικὸ δρᾶμα Ἑλλὰς—Σοννέτο (μετάφρ. Γ. Φιλήντα).
Ἀργύρη Ἐφταλιώτη:—Μία Ἐπιστολή.
Κ. Μπέλλα:—Περὶ χαρακτῆρος καὶ θελήσεως (μελέτη).
Τώνη Χριστίδη:—Ἐλεγεῖα (ποιήματα).
Φιλ. Εὐγένη:—Μάτια βασιλεμένα (διήγημα, συνέχεια).
Μπέλλα:—Ἀπ' τὰ Παράξενα (ἐπίγραμμα).
Ζὰν Μωρεᾶς:—Ἀπ' τὰ διηγήματα τῆς παλιᾶς Γαλλίας.
Β. Θανασάκη:—Κριτική.
Ὁμ. Μπεκέ:—Τὸ πάλεμα (ποίημα).
Ἰδικά μας καὶ Ξένα.
Ἀλληλογραφία.
Δηλώσεις.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Α. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

ΣΥΝΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΚΙΜΩΝ ΜΠΕΛΛΑΣ

Ἕκαστον τεῦχος Γρ. 1.

Κων/πολις, Γαλατᾶ, Κουρσοὺμ-χὰν ἀριθμ. 3.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΤΟΣ Β΄. 1 ΜΑΙΟΥ 1910

ΠΛΑΤΑΝΟΥ ΚΗΔΕΙΑ

Εἶταν ἕνας πλάτανος ἐκεῖνος ὁ Πλάτανος στὸ κεφάλι τοῦ μεγάλου χωραφιοῦ μας, ποῦ δέν εἶχε ταίρι στὴν ὠμορφιὰ καὶ στὴν μεγαλοπρέπεια, ἀπ' ὅλα τὰ δέντρα, ποῦ βρίσκονταν στ' ἄλλα τὰ χωράφια γύρα του.

Στέκονταν στὴν ἄκρη τοῦ χωραφιοῦ, σὰν γίγαντας, σὰν ἀληθινὸς νοικοκύρης του, κι' ὅταν πηγαίναμε, ἡ μάννα μου, ἡ ἀδερφή μου κι' ἐγὼ στὸ πλειὸ ἀγαπημένο μας χωράφι, ἀπ' ὅλα τ' ἄλλα τὰ χωράφια μας, μᾶς φαίνονταν πῶς ὁ Πλάτανος μᾶς προστάτευε, πῶς μᾶς μιλοῦσε.

Ἀπ' ὅσα μοῦ ἔλεγε ἡ μάννα μου γι' αὐτὸν τὸν Πλάτανο, εἶχε σχηματιστῆ μιὰ ἰδέα μέσα στὸ μυαλό μου, μιὰ πεποίθηση μέσα στὴν καρδιά μου καὶ στὴν ψυχή μου, ὅτι ἐκεῖνο τὸ δέντρο εἶταν μέλος τῆς δυστυχισμένης τῆς οἰκογένειάς μας, εἶταν ὁ πρῶτός μας, ὁ μεγάλος μας, ὁ . . . παπποῦς μου. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι τὸ ἀγαπημένο μας καὶ σεβαστό μας δέντρο εἶχε καὶ κάτι τὸ γεροντικό ἀπάνω του, γιατί ὁ κορμός του εἶταν κουφαλιασμένος, καὶ πολλὰ χοντροκλώναρά του εἶταν γεροντιασμένα ἢ ξηρά.

Καθόμαστε στὸν ὡραῖο καὶ καταδρόσερον ἴσκιο του κι' ἀκούαμε νὰ κελαρίζῃ στὴν ρίζα του ἡ χαρούμενη βρυσούλα, νὰ βουΐζῃ ἥμερα-ἥμερα παραπέρα, στὴν κάτω ἄκρη τοῦ χωραφιοῦ, τὸ ἥσυχο ποτάμι, ὅταν δὲν ἔβρεχε, ἡ Γερομήτσανη, νὰ χουχλακίζῃ ἀτάνω ἀπὸ τὸ χωράφι ὁ κεφαλάρης, νὰ κελαδοῦν τὰ πουλλιὰ στ' ἀπέραντα φυλλώματά του, ποῦ φώλιαζαν τὰ πλειότερα μέσα στὲς κουφάλες του, καὶ νὰ τσιντζιρίζουν μέσα στὰ κλωνάρια του τὰ τσιντζίρια. Ὅλα αὐτὰ μᾶς προξενοῦσαν μιὰ εὐχαρίστηση, ἕναν ἀναγαλλιασμό, ποῦ νομίζαμε, ὅτι βρισκόμασταν μέσα στὰ περιβόλια καὶ στοὺς κήπους τοῦ Παραδείσου.

Δὲν μπορῶ νὰ παραστήσω πόσο τὸν ἀγαποῦσα γιὰ ὅλα αὐτὰ τὸν Πλάτανο, πόσο τὸν εἶχα μέσα στὴν καρδιά μου, πόσο τὸν πονοῦσα . . . ὅταν βρίσκομουν στὸν ἴσκιο του, μοῦ φαίνονταν, ὅτι βρίσκομουν σὲ κάποιο ἀλλοιώτικο σπίτι μου, σὲ κάποια ἀλλοιώτικη ἐκκλησιά μου καὶ χαίρομουν κι' ἀγκάλιαζα τὸν κουφαλιασμένο κορμό του κι' αἰστανόμουν μιὰ γλύκα, σὰν ν' ἀγκάλιαζα τὸν καημένον τὸν πάππου μου, ποῦ τοῦ εἶχα πάρει τ' ὄνομα, γιατ' εἶχα γεννηθῆ ὕστερα ἀπὸ τὸν πεθαμό του . . . Κι' ὅταν τὰ μεσάνυχτα καμμιανῆς κακοχυνώπορης βραδυᾶς μὲ ξύπναγαν τ' ἄγρια καὶ φοβερὰ ἀστραπόβροντα στὴν μυρόβολη ἀγκαλιὰ τῆς μάννας μου, ἢ ὁ τρομερὸς Βοριᾶς, εἴτε ὁ ἀναποδογυριστὴς Νότος βούΐζαν κι' ἔκαναν τὸ σπῖτι μας νὰ τρέμῃ συθέμελο μὲ βροχὴ κι' ἀλαλαγμὸν μεγάλο, κι' ἡ μάννα μου πετάζονταν ἀπὸ τὸ στρῶμα κι' ἔπεφτε μπροστὰ στὸ εἰκόνισμα καὶ παρακαλοῦσε τὴν Παναγία, ποῦ κόνευε μέσα στὸ εἰκονοστάσι περήφανη, σὰν οὐρανία βασίλισσα, μὲ τὸ λαμπερὸ καντήλι, ποῦ τῆς ἔφεγγεν ἀστραφτερά, νὰ πάψῃ τὸν τρομερὸν Βοριᾶ ἢ τὸν ἀναποδογυριστὴν Νότον, ὁ νοῦς μου πετάζονταν, σὰν ἀγριοπούλλι στὸν Πλάτανο τοῦ χωραφιοῦ μας κι' ἔλεγα μέσα μου κι ἔλεγα στὴν γλυκύτατην μαννούλα μου μὲ φόβο καὶ μὲ παράπονο:

— Κι' ὁ καημένος ὁ Πλάτανός μας, μάννα, τί νὰ κάνῃ ποῦ κοιμᾶται ἔξω μὲ αὐτὸν τὸν κακὸν καιρό;

Καὶ λυπούμουν γιατὶ νὰ μὴν ἔχῃ κι' ὁ Πλάτανός μας σπίτι νὰ τὸν σκεπάζῃ γιὰ νὰ μὴν κρυόνῃ ἀπὸ τὴν παγωνιά, νὰ μὴν βρέχεται ἀπὸ τὴν βροχὴ καὶ νὰ μὴν φοβᾶται ἀπὸ τ' ἀστροπελέκια, καὶ ἀπὸ τὸν Βοριᾶ καὶ τὸν Νότο.

Εἴχαμε κι' ἄλλα χωράφια μὲ δέντρα μεγάλα καὶ ψηλά, ἄλλο μὲ πρινάρι, ἄλλο μὲ καρυά, ἄλλο μὲ φτελιά, κι' ἄλλο μὲ βαλανηδιά, ἀλλὰ κανένα δέντρο ἀπ' αὐτὰ δὲν ἀγαποῦσα τόσο γλυκά, ὅσο τὸν Πλάτανο. Τὴν ἀγάπη μου πρὸς αὐτὸ τὸ δέντρο τὴν αἰστανόμουν πολὺ βαθειά, γιατὶ μοῦ τὴν εἶχε φυσήσει μέσα στὴν καρδιά μου καὶ μέσα στὴν ψυχή μου ἡ μάννα μου, κι' ὅ,τι φυσάει ἡ μάννα στὴν ἁπαλὴ καρδιὰ τοῦ παιδιοῦ ριζόνει βαθυὰ—βαθυὰ καὶ δὲν ξερριζόνει ποτέ. Καὶ τώρα ἀκόμα—Δὲν ἐντρέπομαι νὰ τὸ εἰπῶ—τώρα ποῦ ἀρχίζουν ν' ἀσπρίζουν οἱ τρίχες μου καὶ βλέπω γύρα μου τὰ παιδιά μου πολὺ μεγαλήτερα ἀπ' ὅ,τι εἶμουν ἐγώ, τότε, ὅταν θυμοῦμαι τὸν Γεροπλάτανό μου, αἰστάνομαι ὅ,τι αἰστάνεται κανεὶς γιὰ ἕναν πεθαμένο πάππου του.

Κάθε φορά, ποῦ πηγαίναμε στ' ἀγαπημένο μας χωράφι, ποῦχε φλάμπουρό του τὸν σεβαστό μας πλάτανο, ἡ μάννα μου, ἡ ἀδερφή μου κι' ἐγώ, ἡ μάννα μου πρῶτα πρῶτα ἀναστέναζε βαθιά, ὕστερα τὴν ἔπιανε τὸ παράπονο, κι' ἀπὸ τὸ παράπονο, τὴν μάζευαν τὰ δάκρυα καὶ μὲ κλάμενη φωνὴ μᾶς ἔλεγε: — Παιδιά μου! ἀφόντας πέθανε ὁ Πάππους σας μοῦ φαίνεται ὅτι ἡ ψυχή του φώλιασε στὸ κορμὶ τοῦ Πλατάνου μας, καὶ ζῇ ὁ συγχωρημένος καὶ πολυαγάπητος πεθερός μου καὶ μᾶς βλέπει μὲς ἀπ' αὐτὰ τὰ

κλωνάρια καὶ μᾶς βλογάει. Ἄχ! τὶ πάππουν εἶχετε, παιδάκια μου! Τί ἅγιον ἄνθρωπον εἴχετε, πάππου!

Κι' ἔκλαιε ἡ μάννα μου, καὶ ἔκλαιε ἡ ἀδερφή μου, ποῦ τὸν εἶχαν γνωρίσει κι' εἶχαν ζήσει μ' αὐτόν, κι' εἶχαν γευτῆ τὰ χάδια του καὶ τὰ φιλιά του καὶ τὴν καλωσύνη του, κι' ἔκλαιγα κι' ἐγώ, ποῦ εἶχα γεννηθῆ δυὸ χρόνια ὕστερα ἀπὸ τὸν πεθαμό του, καὶ δὲν τὸν γνώριζα καθόλου τὶ πρόσωπο εἶχε.

Χάριν αὐτοῦ τοῦ ἀγαπημένου μας Πλατάνου, ἀγαπούσαμε καὶ τὸ χωράφι του πλειότερο ἀπὸ τ' ἄλλα μας τὰ χωράφια. Αὐτὸ τὸ δέντρο εἶταν γιὰ μᾶς τὸ πολυτιμώτερο, ποῦ εἴχαμε. Μᾶς φαίνονταν σὰν ζωντανὸ ὄν' (1)μᾶς φαίνονταν ὅτι εἶχε ψυχή, καὶ μᾶς ἔννοιωθε ὅταν πηγαίναμε κοντά του, ὅτι εἶχε μάτια καὶ μᾶς ἔβλεπε, καρδιὰ καὶ μᾶς ἀγιποῦσε... καὶ σ' ἐκεῖνες τὲς μαῦρες μέρες τῆς καταδρομῆς τοῦ Σπιτιοῦ μας, ποῦ ὁ πατέρας μου, βρίσκονταν σὲ μακρινὴ ξενιτειὰ ἐξορία, στὰ σύνορα τῆς Περσίας καὶ τῆς Ἀραπιᾶς, αὐτὸ τὸ δέντρο τὸ θεωρούσαμε προστάτη μας, σὰν ἀρχηγὸ τῆς οἰκογενείας μας καὶ μᾶς φαίνονταν ὅτι τὸ χωράφι, ποῦ βρίσκονταν, εἶταν δικό του, κι' ὅτι δικό του εἶταν καὶ τὸ γέννημα ποῦ παίρναμε ἀπὸ τὸ χωράφι.

Τὸν χειμῶνα δὲν πηγαίναμε, στὸ χωράφι τοῦ πολυαγαπημένου μας καὶ σεβαστοῦ μας Πλατάνου, τὸν ἀγναντεύαμε ὅμως ἀπὸ τὸ παραθύρι τοῦ σπιτιοῦ μας ξεφυλλιασμένον καὶ χωρὶς τὴν μεγαλοπρεπῆ ὠμορφιά, ποῦ εἶχε ἄλλον καιρό. Τόσο μάλιστα τὸν ἀποθυμοῦσα, ἐπειδὴ δὲν πηγαίναμε κοντά του τὸν χειμῶνα, ποῦ ἔβγαινα στὸ παραθύρι πολλὲς φορὲς τὴν ἡμέρα καὶ τοῦ φώναζα: ὤωωωρε Πλάτανεεεε ἔλαααα ἀπάνω νὰ φᾶμεεεε. Ἀλλ' ἀπὸ τὰ μέσα τοῦ Ἀπριλιοῦ, ποῦ ἄρχιζε ἡ δουλειὰ τοῦ χαραφιοῦ, ὥς τὸν Ἅη Δημήτρη, ποῦ τελείονε τὸ μάζεμα τῆς ἐσοδειᾶς του δὲν ἐλείταμε ἀπὸ μέσα, μάλιστα δυὸ—τρεῖς φορὲς τὴν ἑβδομάδα τὰ μεσημέρια τρώγαμε κάτω ἀπὸ τὸν ἴσκιο τοῦ Πλατάνου μας, ἀλλὰ μιὰ φορὰ τὸν χρόνο, κατὰ τὰ πρωτοβρόχια, ποῦ κάναμε μνημόσυνο τοῦ Πάππου μου, καὶ καλούσαμε πολλοὺς παπᾶδες στὴν ἐκκλησιά, γιὰ συλλείτουργο καὶ μοιράζαμε ψωμὶ καὶ νεκροσίταρο, ἡ μάννα μου γέμιζε ἕνα ἁπλάδι νεκροσίταρο, μᾶς ἔπαιρνε κι' ἐμᾶς τὰ παιδιά, καὶ καταβαίνοντας τὴν ράχη τοῦ χωριοῦ καὶ περνῶντας τὴν λειάσα, τὸ πλεχτὸ γεφύρι τοῦ ποταμοῦ, μᾶς πήγαινε στὸν Πλάτανο, κι' ἀφοῦ σκορπίζαμε τὸ σιτάρι στὲς ρίζες του, στὲς κουφάλες του καὶ στὰ κλωνάρια του, καθόμασταν οἱ τρεῖς σ' ἕνα χοντρορρίζο του, ποῦ εἶταν σὰν σκαμνί, κι' ἐκεῖ ἡ μάννα μου μυριολογοῦσε τραγουδιστὰ μιὰ ὥρα τὸν πάππου μου, χύνοντας μαῦρα δάκρυα.

Ὁ πάππους μου κι' ὁ Πλάτανος εἶχαν ζήσει πολὺν καιρὸ μαζύ κι' εἶχαν κοινὴ ἱστορία. Πέντε μῆνες τὸν χρόνο ἀπὸ τὸν Ἀπρίλι ὥς τὸν Αὔγουστο, ὁ πάππους μου ἐκοιμῶνταν στὴν ρίζα του μεσημέρια καὶ νύχτες.

(1) ἡ λέξις ὄν εἶναι πολὺ λαϊκὴ στὴν Ἤπειρο.

Ἐκεῖ ἔτρωγε σ' αὐτὸ τὸ διάστημα γιῶμα—βράδυ, ἐκεῖ δέχονταν τοὺς φίλους του, ἐκεῖ κύτταζε τὲς δουλειὲς τοῦ χωριοῦ, ὡς προεστός, ἐκεῖ συμβούλευαν ὅσους ζητοῦσαν τὲς φρόνιμες, καὶ σοφὲς συμβουλές του, ἐκεῖ δίκαζε τὸν κόσμο, ποῦ πήγαιναν καὶ ζητοῦσαν τὴν κρίση του. Ἔτσι λοιπὸν αὐτὰ τὰ δυὸ τὰ ὄντα, τὸ ἔμψυχο καὶ τὸ ἄψυχο, εἶχαν συνδεθῆ μέσα μας ἀναπόσπαστα, τὸ ἕνα πρὸς τὸ ἄλλο, κι' ὅταν τὸ ἔμψυχο ἀπέθανε, τὸ ἄψυχο ἔχασε ἀπὸ τὰ μάτια τοῦ κόσμου κάποια ὑπόσταση κάποια περιωπή, κάποια ὑπόληψη, ἀσυνήθιστη γιὰ δέντρο. Καὶ δὲν ὑπῆρχε ἄνθρωπος ἀτὸ τὰ πλησιόχωρά μας, ποῦ περνῶντας ἀπὸ τὴν ἄκρη τοῦ χωραφιοῦ, ποῦ διαβαίνει ὁ δρόμος γιὰ τὰ Γιάννινα, νὰ μὴν θυμηθῆ τὸν πάππου μου καὶ νὰ μὴν πῆ μὲς ἀπὸ τὴν καρδιά του:

— «Θεὸς σχωρέσ' τὴν ψυχή του!»

***

Ἔτσι λοιπὸν ζούσαμε, ἡ μάννα μου, ἡ ἀδελφή μου κι' ἐγὼ μὲ τὸν Πλάτανο, κὶ ὁ Πλάτανος μ' ἐμᾶς, κι' ὅταν ἄλλα παιδιὰ ὁμοήλικά μου μοῦ ἔλεγαν ὅτι «ἦρθε ὁ πάππους τους» ἀπὸ τὰ Γιάννινα καὶ τοὺς ἔφερε τέτοια καὶ τέτοια καλούδια, ὁ νοῦς μου δὲν πήγαινε καθόλου στὸν πεθαμένο μου τὸν πάππου, ποὺ δὲν εἶχα γνωρίσει ποτέ, ἀλλὰ στὸν πλάτανο καὶ ἐζήλευαν καὶ λυπούμουν, ποὺ εἶταν βαθιὰ ριζωμένο τὸ γέρικο δέντρο καὶ δὲν εἶχε ποδάρια νὰ πάῃ κὶ αὐτὸ στὰ Γιάννινα νὰ φέρῃ κ' ἐμένα καλούδια.

Ἄχ! μιὰ βραδιὰ ποὺ νὰ μὴν εἶχ' ἔρθει! θὰ τὴν θυμοῦμαι ὅσο ζῶ ἐκείνην τὴν τρομερὴ βραδιά, βραχυπωριάτικη καὶ τρομαχτική, ποῦ ἔτρεμε τὸ σπίτι μας σὰν καλάμι στὴν ἀκροποταμιά... Θεέ μου, τί βραδιὰ εἶταν ἐκείνη! Νομίζαμε ὅτι βρισκόμασταν στὴν συντέλεια τοῦ κόσμου. Τ' ἀστροπελέκια κυνηγοῦσαν τὸ ἕνα τὸ ἄλλο μὲ μανία, ἡ ἀφέγγαρη καὶ ἄναστρη συνεφιασμένη νύχτα στιγμές— στιγμὲς γένονταν ἀπὸ τὲς χαραμάδες τῶν παραθυριῶν μέσα στὸ σπίτι κι' ἐξαφάνιζαν τὸ φῶς τῆς καντήλας τοῦ Εἰκονοστασιοῦ, ποὺ πάγαινε πέρα-δῶθε ἀπὸ τὸ μούγκρισμα τοῦ Νοτιᾶ, ποῦ μεθοκοποῦσε ἀπάνω στὲς στέγες καὶ κάτω στὲς αὐλὲς τοῦ χωριοῦ, κι' ἔκανε τὰ γιδοπρόβατα νὰ βελάζουν δυνατὰ στὰ χειμάδια, τὰ βώδια νὰ μουγκρίζουν στὲς καλύβες, τ' ἄλογα νὰ χλημητροῦν στὰ κατώγια, τ' ὀρνίθια νὰ κρακάζουν στοὺς ὀρνιθῶνες, τὲς γάττες νὰ νιαουρίζουν στὲς παραστιὲς καὶ τὰ σκυλλιὰ νὰ οὐρλιοῦνται στὰ σκυλλοκούμασά τους, κι' ὅλη αὐτὴ ἡ βουοταραχή, ποῦ φοβέριζε νὰ ξεθεμελιώσῃ τὰ σπίτια καὶ νὰ τὰ πετάξῃ σὰν πούπουλα πέρα ἀπὸ τὸ βουνό, στὴν ἀφρισμένη θάλασσα, πανηγύρι ἀπείρων δρακόντων καὶ βρυκολάκων, δαιμόνων καὶ στοιχειῶν, ὅσο πήγαινε καὶ μάνιονε, καὶ θέριευε, κ' ἡ μάννα μας ἀπὸ τὸν φόβο της μᾶς ἀγκάλιασε καὶ τὰ δυό, ἐμένα καὶ τὴν ἀδελφή μου, καὶ μᾶς

πῆγε μπροστὰ στὸ εἰκονοστάσι, κι' ἐκεῖ γονατίσαμε κι' οἱ τρεῖς καί, κάνοντας τὸν σταυρό μας, παρακαλούσαμε τὴν Κυρὰ τὴν Παναγιὰ καὶ τ' ὤμορφο καὶ γελαστὸ θεόπαιδό της νὰ μᾶς λεημονηθῆ καὶ νὰ μᾶς σώσῃ ἀπὸ τὸν θυμὸ καὶ τὴν μανία τοῦ Νοτιᾶ.

Μέσα σ' αὐτὴν τὴν φριχτὴ κοσμοχαλασιά, ἀκούονταν πότε πότε κι' ἕνα ἀλλοιώτικο βουητό...

— Πάει ὁ φτελιᾶς τοῦ Κατζώνη! (Εἶπε ἡ μάννα μου μ' ἀπελπισιά). Τὸν ξερρίζωσε ὁ ἄνεμος! Τὶ κακὸ εἶναι τοῦτο; Ἰῶβαλε ὁ Θεὸς νὰ χαλάσῃ τὸν Κόσμο του ἀπόψε... Τὴν ἄτιμην τὴν στρίγλα! Πῶς τῆς ἔκανε ἡ καρδιὰ νὰ κάνῃ αὐτὸ πῶκανε! (1)

Σὲ λίγο ἀκούστηκε κι' ἄλλος τρομερὸς, καὶ συγκρατούμενος κρότος.

— Πάει καὶ τὸ πουρνάρι τοῦ Λέτα! Ξανάειπε ἡ μάννα μου, ὁδηγούμενη ἀπὸ τὴν διεύθυνση τοῦ κρότου.

Ἡ τρομερὴ μανία τοῦ Νοτιᾶ μὲ ζάλισε τέλος καὶ μ' ἀποκοίμισε κι' ὅταν ξύπνησα τὸ πρωῒ καὶ βγῆκα στὴν κρεβάτα, παρατήρησα πεντέξη δέντρα τοῦ χωριοῦ μας, τὸν Φτελιᾶ τοῦ Κατζώνη, τὸ Πουρνάρι τοῦ Λέτα κι' ἄλλα ἄλλων ξερριζωμένα καὶ πεσμένα καταγῆς, σὰν νικημένοι γίγαντες, σὰν σκοτωμένοι τιτᾶνες, καὶ πρὶν ἀναθυμηθῶ τὴν τρομερὴ νύχτα, ποῦ εἴχαμε περάσει, ἕνας πιστικὸς, ὁ Κουτσογιάννης, ἐρχόμενος πέρα ἀπὸ τὸν κάμπο φώναξε ἀπ' ἔξω ἀπὸ τὸν αὐλότοιχο:

— Κυρά... Κυρά...

— Ὅρσε!

Ἀπολογήθηκε ἡ μάννα μου.

— Ζωὴ στὴν ἀφεντιά σου, στὸν ἀφέντη μας (2) καὶ στὰ παιδιά σου... Πάει ὁ καημένος ὁ Πλάτανος!

— Τι λὲς μωρέ; (Ξεφώνησε ἡ μάννα μου) Κρῖνε καλύτερα.

— Ἀλήθεια, Κυρά, πάει ὁ Πλάτανος! Τὸν ξερρίζωσε ἀπόψα ὁ τρομερὸς Νοτιᾶς! Ἔμπηξε μιὰ στριγγιὰ φωνὴ ἡ μάννα μου καὶ κοντὰ σ' αὐτὴ κ' ἐμεῖς τὰ παιδιὰ καὶ κοντὰ σ' ἐμᾶς κι' οἱ δοῦλοι κι' οἱ δοῦλες μας, γιὰ τὸν θάνατο τοῦ πολυαγαπημένου μας Πλατάνου.

Σὰν ἀστραπὴ μᾶς ἔπεσε στὸ κεφάλι αὐτὴ ἡ τρομερὴ εἴδηση, κι' οὔτε κἂν μᾶς ἔκανε ἡ καρδιὰ ν' ἀνοίξωμε τὸ βορεινὸ παράθυρο γιὰ ν' ἀγναντέψωμε τὸ κακό, ποῦ μᾶς ἦρθε.

(1) Στὴν Ἤπειρο γένονται πολλὲς καὶ δυναιὲς βροχὲς καὶ οἱ ἄνεμοι εἶναι τρομεροί. Σὲ κανένα μέρος τῆς Ἑλλάδας καὶ τῆς Τουρκίας δὲν γένονται τέτοιες βροχές, τέτοιοι κεραυνοὶ καὶ τέτοιοι ἄνεμοι. Ὁ Λαὸς πιστεύει, ὅταν βρέχῃ πολὺ δυνατὰ ἢ φυσάῃ πάρα πολὺ ὁ ἄνεμος, ὅτι κάποια γέννησε παράνομα καὶ γιὰ ν' ἀποφύγῃ τὴν ἐντροπὴ καὶ τὴν κατακραυγὴ της Κοινωνίας, πνίγει τὸ παιδί της καὶ παγαίνει νύχτα—μεσάνυχτα μακρυὰ ἀπὸ τὸ χωριὸ καὶ τὸ θάφτει, ἀλλ' ὁ Θεὸς δὲν μπορεῖ νὰ ὑποφέρῃ αὐτὸ τὸ μεγάλο κακὸ—μάννα νὰ φονεύῃ τὸ γέννημα τῶν σπλάχνων της—ἀπολάει τὸν ἄνεμο καὶ τὴν βροχὴ καὶ γένεται συντέλειο, ὡς ποῦ νὰ ξεθαφτῇ τὸ σῶμα τοῦ ἐγκλήματος γιὰ νὰ μάθῃ ὁ Κόσμος τὸ κακούργημα.

(2) Ὁ πατέρας μου, ὡς ἰδιοχτήτης τοῦ χωριοῦ, ὠνομάζονταν «ἀφέντης» ἀπ' ὅλους τοὺς χωριανούς.

Στὴν στιγμὴ ὑποδεθήκαμε κλαίγοντας καὶ μυριολογῶντας καὶ ξεκινήσαμε γιὰ τὸ χωράφι γιὰ νὰ ἰδοῦμε τὸν μεγάλο μας τὸν νεκρό.

Μόλις ροβολήσαμε καὶ φτάσαμε στὴν κοντορραχούλα, ποῦ εἶναι ψηλὰ ἀπὸ τὸ χωράφι, εἴδαμε τὸν Πλάτανό μας ξαπλωμένον ἀχτάδι στὴν γῆ. Σωστὸς πεθαμένος. Ἡ μάννα μου ἄρχισε τὸ μυριολόγι κι' ἐμεῖς τὰ παιδιὰ τὰ δυνατὰ κλάματα, κι' ὅσο δυνάμονε τὴν φωνὴ ἡ ἀδερφή μου, τόσο ξεφώνιζα κι' ἐγὼ πλειότερο.

Γιὰ μένα τότε ἀπέθανε ὁ πάππους μου, ποῦ φέρω τὸ χιλιοτιμημένο καὶ πολυδοξασμένο του ὄνομα, ποῦ τὸ βλογοῦσαν καὶ τὸ συγχωροῦσαν σ' ὅλα τὰ 84 χωριὰ τῶν Κουρέντων (1) καὶ τὰ 44 τῆς Τσιαμουριᾶς (2)

Ἔτσι λοιπὸν κλαίοντας καὶ μυριολογῶντας κατεβήκαμε στὸ ποτάμι καὶ διαβήκαμε τὸ πλεχτογέφυρο, μπήκαμε στὸ χωράφι καὶ φτάσαμε στὸν ξερριζωμένον Πλάταν. Ἀγκαλιὲς καὶ φιλήματα τοῦ Πλατάνου καὶ δάκρυα ἀπάνω στὸ κουφαλιασμένο του τὸ κορμί, σὰν νὰ εἶταν ἄνθρωπος κι' ὄχι δέντρο. Ἐκεῖ πλειὰ ἡ μάννα μου ἄρχισε τὸ ψιλὸ μυριολόγι.

Σ' αὐτὸ ἐπάνω ἔφτασαν οἱ δοῦλοι κι' οἱ δοῦλές μας καὶ καμπόσοι χωριανοί μας. Μᾶς εἶπαν λόγια παρηγορητικά, ἀλλὰ τοῦ κάκου. Εἶναι κι' ἡ λύπη τρικυμία τῆς καρδιᾶς ποῦ δὲν κόβεται μονομιᾶς, ἀλλὰ πέφτει, ὅταν ξεθυμάνῃ.

Πέρασε κάμποση ὥρα κι' ἡ μάννα μου εἶπε σ' ἕναν ὑπηρέτη:

— Νὰ πεταχτῆς στὸ χωριὸ καὶ νὰ πάρῃς πεντέξη σύνεργα, πελέκια, δικέλια, φτυάρια νὰ θάψωμε τὸν Πλάταν.

— Τί λὲς Κυρά;...

Εἶπε δειλὰ ὁ ὑπηρέτης, σὰν νὰ μὴν πίστευε αὐτό, ποῦ ἤκουε.

— Αὐτὸ ποῦ σοῦ εἶπα (τοῦ εἶπε μὲ θυμό). Νὰ πάρῃς πεντέξη σύνεργα νὰ θάψωμε τὸν Πλάτανο. Πήγαινε κι' ἐσὺ (εἶπε καὶ στὸν δεύτερο τὸν ὑπηρέτη) γιατὶ δὲν μπορεῖ νὰ τὰ φέρῃ μόνος του.

Κίνησαν οἱ δυὸ οἱ ὑπηρέτες καὶ πῆγαν στὸ χωριὸ καὶ σὲ λίγο γύρισαν μὲ ὅλα τὰ χρειαζούμενα, κι' ἄλλοι ἄρχισαν νὰ κόφτουν τὰ κλωνάρια τοῦ Πλατάνου, κι' ἄλλοι νὰ σκάφτουν λάκκο.

Τότε ἐγὼ ἄρχισα τὰ δυνατώτερα κλάματα, λέγοντας στοὺς ξυλοκόπους:

— Μὴν κόβετε τὸν Πλάτανό μ'! ὁ γεροντότερος ἀπ' ὅλους ποῦ βρίσκονταν ἐκεῖ εἶπε στὴν καταλυπημένην μάννα μου:

— Ξέρεις, Κυρά, τί λάκκος χρειάζεται γιὰ νὰ μπῆ αὐτὸς ὁ Πλάτανος μ' ὅλα τὰ κλωνάρια του μέσα; Χρειάζεται λάκκος γιὰ ἑκατὸ ἀνθρώπους καὶ πλειότερο...

Ἡ μάννα μου ἄρχισε νὰ καταλαβαίνῃ ὅτι εἶχε δίκιο

(1) Ἡ ἀρχαία Ἑλλοπία, ὁποῦθε γιὰ πρώτη φορὰ βγῆκε τὸ ὄνομα Ἑλλάδα.

(2) Τμῆμα τῆς ἀρχαίας Θεσπρωτίας.

αὐτὸς ποῦ τῆς εἶπε αὐτὰ τὰ λόγια. Στάθηκε δίβουλη μιὰ στιγμή, κι' ὕστερα εἶπε σ' ἐκείνους ποῦ ἔσκαφταν:

— Σταθῆτε! Πάψ'τε. Νὰ πειαχτῇ ἕνας σας στὸ χωριό, νὰ φέρῃ τρία τέσσερα πελέκια ἀκόμα νὰ τελειώσωμε γλήγορα.

Ἔφυγε ἕνας γιὰ τὸ χωριὸ καὶ σὲ κομμάτι ὥρα γύριζε μὲ πελέκια.

Ἄρχισαν ὅλοι νὰ πελεκοῦνε καὶ σὲ δυὸ ὧρες μέσα τὸ μεγαλόπρεπο κορμὶ τοῦ Πλατάνου εἶταν μιὰ θημωνιὰ ξυλᾶ λειὰ καὶ χοντρὰ ἀνακατωμένα.

Κανένας δὲν εἶχε μπῆ στὸν νοῦ τῆς μάννας μου καὶ νόμιζαν, ὅτι θὰ διάταζε τοὺς ὑπηρέτες νὰ κουβαλήσουν τὰ ξύλα μὲ τὰ μουλάρια στὸ σπίτι.

Ἐκεῖ, ποῦ ἐγὼ ἔκλαιγα, γιατὶ ἔβλεπα τὸ ἀγαπημένο μας δέντρο μιὰ θυμωνιὰ ξύλα καὶ μοῦ φαίνονταν πῶς δὲν θὰ μποροῦσα νὰ ζήσω χωρὶς τὸν Πλάτανό μας, καὶ χυποῦσα τὰ ποδάρια μου καταγῆς καὶ πετροβολοῦσα μὲ βώλους τοὺς ξυλοκόπους ἡ μάννα μου, χωρὶς νὰ τὸ φαντάζεται κανείς, ἔβγαλε ἕνα κουτὶ φώσφορα ἀπὸ τὸν κόρφο της, ἔκανε ἕνα μικρὸ προσάναμμα ἀπὸ μιὰ καρβέλλα ὕσκα, ποῦ εἶταν παρασάρκι στὸ κορμὶ τοῦ Πλατάνου κι' ὕστερα τῶβαλε σὲ μιὰ κουφάλα του, ποῦ μποροῦσε νὰ πιάσῃ εὔκολα φωτιά. Σὲ λίγο ἡ κουφάλα ἄρχισε νὰ καπνίζῃ, ὕστερα ἀπὸ λίγο ἀκόμα ἀπόλυσε μιὰ κόκκινη γλῶσσα φωτιᾶς σεντονιασμένη μὲ γαλανὸν καπνὸ κι' ὕστερα ἀπὸ λίγην ὥρα ὅλη ἐκείνη ἡ θυμωνιὰ εἶχε γίνει ἕνα μεγάλο καμίνι.

Ἀναμερήσαμε ἀπὸ κοιτὰ καὶ σταθήκαμε μακρυὰ στὸν ὄχτο τοῦ ποταμοῦ, γιὰ νὰ μὴ μᾶς καίῃ ἡ πύρια, καὶ σὲ δυὸ τρεῖς ὧρες ὅλος ἐκεῖνος ὁ Πλάτανος εἶχε γείνει μιὰ μεγάλη σταχταριά.

Θεὸς σχωρέσ' τον!

Χ. Χρηστοβασίλης.

SHELLEY

('Απ' τὸ λυρικό του δρᾶμα Hellas).

Πιὸ στραφτερὴ μιὰ Ἑλλάδα τὰ ὄρη της ὀρθοστήνει
μέσ' ἀπὸ πιὸ γαλήνια κύματα,
νέος Πηνειὸς τὶς βρύσες του κυλιστὲς τὶς χύνει
κάτω ἀπ' τοῦ Αὐγερινοῦ τὰ βήματα.
Γλυκοκοιμᾶται, ἐκεῖ ποὺ τὰ Τέμπη ἀνθοῦν ὡραῖα,
πὰ σὲ πιὸ στραφτὸ πέλαο, κάθε Κυκλάδα νέα.

Μιὰ 'Αργώ, πόχει φορτιό της ἄλλο-ν-εὕρημα, σκίζει
τὸ κῦμα, πιὸ καμαρωμένη,
ἕνας ἄλλος 'Ορφέας τὸ τραγούδι ξαναρχίζει,
κι ἀγαπᾶ, καὶ κλαίει, καὶ πεθαίνει.
Ἕνας νέος 'Οδυσσέας, τὴν Καλυψὼ καὶ πάλι
τὴν παρατάει γιὰ τῆς πατρίδας τ' ἀκρογιάλι.

Τὴ διήγηση τῆς Τρωάδας, ὤ! μὴν τὴν ξαναγράψεις,
ἂν ἡ γῆ νέκρας νά 'ναι μέλλει
χάρτης, μὲ λύσσα Λάϊου μὴ τὴ χαρὰ συνάψεις
στοὺς λέφτερους ὅπου ἀνατέλλει.
Ἂν καὶ ποτὲς αἰνίγματα νεκρῆς Θήβας, μιὰ ἄλλη
πιὸ ξυπνή, δὲν ἐγνώρισε, Σφίγγα ποὺ μποροβάλλει.

Ἄλλη μιὰ 'Αθήνα, θά 'βγει καὶ θὰ κληροδοτήσει
σ' ὅλους ἐκείνους τοὺς αἰῶνες
ποὺ θά 'ρθουν ὕστερα, ὅπως στοὺς οὐρανοὺς ἡ δύση,
τοῦ ἀνθισμοῦ της τὶς λαμπηδόνες.
θ' ἀφήσει, ἀφοῦ δὲ ζεῖ τίποτε μὲ στράψα τόση,
ὅτι μπορεῖ νὰ πάρῃ ἡ γῆ κι ὁ οὐρανὸς νὰ δώσει.

Σοννέτο.

Τὸν πέπλο τὸ ζωγραφιστό, ποὺ ζῶντας Ζωὴ καλοῦνε,
μὴν τὸν σηκώσεις, κι ἂν αὐτοῦ σκέδια ζωγραφισμένα
ψεύτικα βρίσκουνται, κι ἂν ὅλοι μᾶμο τὸν θαροῦνε

ποὺ ἄταχτα ἀλείφτη μὲ βαφές. Πίσω του εἶναι κρυμμένα
Φόβος κ' 'Ελπίδα, ἀνάμεσα οἱ Μοῖρες πλεχτὲς κρατοῦνε
τὶς σκιές τους πὰ σὲ χάσματα ἀπαίσια κι ἀγριεμένα.

Κάποιος ποὺ τόνε γνώρισα τὸν σήκωσε: ζητοῦσε
— γιατὶ ἦταν τρυφερὴ ἡ καρδιά του πῶγινε βεράνι —
κάτι νὰ τὸ ἀγαπᾷ, μὰ δὲν ηὗρε, ἄχ! μήτε μποροῦσε
τὸ κάθε τι ποὺ περικλεῖ ὁ κόσμος νὰ τόνε φράνει.

'Ανάμεσα στ' ἀδιάφορα τὰ πλήθη αὐτὸς περνοῦσε,
μέσα στοὺς ἥσκιους στράψιμο, κουκίδα φῶς ποὺ βγάνει,
πνεῦμα, στὴ μαύρη αὐτὴ σκηνή, ποὺ ἀλήθεια λαχταροῦσε,
μά, ὅπως ὁ 'Ιεροκήρυκας, γραφτὸ εἶταν νὰ τὴ χάνει.

Γιῶργος Φιλήντας.

ΜΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Τὴν κατωτέρω ἐπιστολὴν ἔστειλεν ὁ ἐπιφανὴς συγγραφεὺς τῶν **Φυλλάδων τοῦ Γεροδήμου** *καὶ τῆς* **'Ιστορίας τῆς Ρωμοσύνης**, *πρὸς τὸν ἡμέτερον διευθυντήν.*

Ἀγαπητὲ Κύριε Γεωργιάδη,

Μοῦδωκες ἀληθινὴ ἀπόλαψη μὲ τὰ «Σὰν παραμύθια» σου.

Γιατὶ μαθὲς δὲ γίνεται τοὐλάχιστο λίγος λόγος γιὰ τέτοια ἔργα στὸν τόπο μας; Γιατὶ νὰ τρέχουνε τὰ σάλια μας καὶ νὰ γίνουνται «σαλιαρίσματα» σὰν πρόκειται γιὰ τὶς ἀγυρτεῖες ἑνὸς Ροστάντ, καὶ νὰ περνοῦνε τόσα ἀληθινὰ πετράδια τέχνης καὶ ψιλοδουλεψιᾶς ἀπαρατήρητα, ἀγνώριστα; Τὸ ξέρουμε, θὰ πῆς, ὅλοι μας τὸ γιατί. Εἰμαστε σὰν εἶδος Γύφτοι σ' αὐτά, καθὼς καὶ σ' ἄλλα μας μερικά. Δὲν μποροῦμε νὰ τὸ νοιώσουμε πῶς γίνεται νὰ βγῇ πρώτης σειρᾶς ἔργο κι ἀπὸ ρωμαϊκὴ πέννα. Πρέπει νὰ πᾶς στὴν Εὐρώπη γι' αὐτά. 'Από κεῖ πρέπει νὰ παίρνουμε ὄχι μονάχα τὴ φόρμα, μὰ καὶ τὴν ἰδέα, καὶ τὴν ψυχή.

Μὰ ἂς ἔρθω στὸ ἔργο σου, τί καταλαβαίνουμε μὲ τὸ χολόσκασμα. Θὰ τοὺς ἀλλάξουμε τάχα;

Ὁ «'Αργύρης» σου, ὁ χρυσὸς συνονόματός μου, εἶναι ἀπὸ τὰ ποιητικώτερα, κι ἀπὸ τὰ πιὸ ψιλοδούλευτα ποῦ διάβασα στὴ γλώσσα μας. 'Αφίνω δυὸ τρία γλωσσικὰ ψεγαδάκια, κ' ἔρχουμαι στὴν οὐσία.

Ὕστερ' ἀπὸ τὸ παραμύθι τῶν «Κατὰ Δάφνιν καὶ Χλόην» κ' ὕστερα ἀπὸ τὸν «Παῦλο καὶ Βιργινία»— δὲ θυμᾶμαι, νὰ μὲ συγκίνησε ἄλλο παρόμοιο ἔργο σὰν τὸν «'Αργύρη» σου. Μὰ ἐδῶ ἔχεις καὶ κάτι βαθύτερο, κάτι πιὸ ψυχολογικό. Πλάγι πλάγι μὲ τὸ ἱστορικό σου κελαϊδεῖς καὶ τὸ καθαυτὸ παραμύθι τοῦ ἀγοριοῦ καὶ τῆς Νεράϊδας, καὶ μᾶς δείχνεις μὲ τί τρόπο βγαίνουν κάποτες ἀληθινὰ τὰ ὀνειριασμένα αὐτὰ παραμύθια. Κ' ἔτσι γίνεται καὶ τὸ ἱστορικό σου ἕνα κελάϊδημα ἀγνῆς, φυσικῆς, θεϊκιᾶς ἀγάπης.

Στἄλλα δυὸ σου ἔργα, «Στὸ ποτάμι» καὶ «Δυὸ Πανηγύρια» μάλιστα στὰ «Δυὸ Πανηγύρια», ἔχουμε τέλειους χαραχτηρισμούς, μὲ ἀληθινὲς γραμμὲς καὶ μὲ παρατηρητικὸ ἄψογο τραβηγμένους, κι ἂς εἶναι, κ' ἐδῶ κάπως ἄτελο κάποτες τὸ γλωσσικό. Νά, τέχνη μιὰ φορά. Ὑλικό, ψυχή, χρώματα, γραμμές, ὅλα ἀπὸ τὴν ψυχή σου παρμένα, ἄδολα κι ἀληθινὰ φυλαχτήρια τῆς φυλῆς σου, ποῦ μᾶς τὰ κατάθεσες μέσα στὸ σεμνό σου βιβλιαράκι, πρὸς τιμή σου καὶ πρὸς τιμὴ τῆς φυλῆς σου.

Πάντα δικός σου

'Αργύρης 'Εφταλιώτης.

ΠΕΡΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΟΣ ΚΑΙ ΘΕΛΗΣΕΩΣ

Ἐξ ἀνεκδότου κοινωνιολογικῆς μελέτης, τοῦ κ. Κ. Μπέλλα, ἀποσπῶμεν τὸ ὑπὸ τὸν ἄνω τίτλον κεφάλαιον.

Εἰσερχόμενος ἐξ ἐφόδου εἰς τὸ θέμα μας, θὰ ἐπεθύμουν ὀλίγα τινὰ νὰ εἴπω περὶ χαρακτῆρος καὶ θελήσεως. Ἔχω τὴν ἰδέαν ὅτι ἡ δύναμις τῆς ψυχῆς, ἥτις πρέπει νὰ ἀπασχολῇ περισσότερον πάσης ἄλλης τὴν προσοχὴν ἁπάντων ἡμῶν, εἶναι ἡ θέλησις, καὶ ἑπομένως ὁ χαρακτήρ, καθ' ὅσον χαρακτὴρ εἶναι ἡ ἀνάπτυξις τῆς ἡμετέρας θελήσεως.

Εἶνε πανθομολογούμενον ὅτι μόνον διὰ τῆς ἰσχυρᾶς θελήσεως ἐπιτυγχάνονται τὰ μεγάλα ἔργα καὶ ὅτι μόνον ἰσχυρὰ θέλησις μορφώνει τοὺς ἰσχυροὺς χαρακτῆρας. Ἐὰν ἀνατρέξωμεν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ἱστορίαν, τὴν πολυχεύμονα ταύτην πηγὴν παντὸς εἴδους μεγαλείου, θέλομεν εὑρεῖ πολλὰ παραδείγματα, μεταξὺ τῶν ὁποίων περιορίζομαι νὰ σᾶς ἀναφέρω τὸν Δημοσθένην. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ἔχων τὸ φυσικὸν ἐλάττωμα τῆς τραυλότητος, κατώρθωσε νὰ γίνῃ ὁ μεγαλείτερος τῶν ρητόρων, κατώρθωσε καὶ αὐτὰ τὰ φυσικὰ ἐλαττώματα νὰ ὑπερνικήσῃ, διὰ τῆς μεγάλης ἐπιμονῆς καὶ τῆς ἰσχυρᾶς θελήσεως.

Ἔχομεν παραδείγματα ἔτι ἰσχυρότερα τῆς ἐπιβολῆς τῆς θελήσεως ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου, ἀξιοθαύμαστα, ἀπίστευτα καὶ ὅμως ἀληθῆ, πιστοποιούμενα ὑπὸ ἐπιστημόνων. Ὁ Feouchtersleben, ἐπὶ παραδείγματι, χρηματίσας ὑφυπουργὸς τῆς Αὐστρίας, συγγραφεὺς περισπουδάστου συγγράμματος, **«τῆς Ὑγιεινῆς τῆς Ψυχῆς»** ἀφηγεῖται ὅτι εἶδεν ἐν 'Αμερικῇ ἀγρίους, οἵτινες, ὅταν νομίσωσιν ὅτι ἐξετέλεσαν τὸ καθῆκόν των ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, καὶ ἂν ἀκόμη εὑρίσκονται εἰς τὸ ἄνθος τῆς ἡλικίας αὐτῶν κατακλίνονται, κλείουσι τοὺς ὀφθαλμούς, ἀποφασίζουσι νὰ ἀποθάνωσι καὶ ἀποθνήσκωσι τῷ ὄντι.

Ὁ ἴδιος συγγραφεὺς ἀναφέρει ὅτι ἀνέγνωσε κάπου περὶ ἀνθρώπου, ὅστις ἠδύνατο, ὁσάκις ἤθελε νὰ γεννήσῃ εἰς ἑαυτὸν ἐρυσιπελατωειδῆ φλεγμονὴν εἰς πᾶν μέρος τοῦ σώματός του. Βεβαίως τοιαύτην τάσιν θελήσεως δὲν θὰ τὴν συνεβούλευον εἰς κανένα.

Εἰς τὰ συγγράμματα τοῦ ἀμερικανοῦ Brown, τὰ μετὰ τὸν θάνατόν του δημοσιευθέντα ὁ ἐγγαστρίμυθος Carmi, διηγεῖται πῶς ἔμαθε τὴν τέχνην του. Ἡ διήγησίς του εἶνε διδακτικὴ ὑπὸ τριπλῆν ἔποψιν, ὑπὸ φυσιολογικήν, διότι ὁ ἄνθρωπος δὲν ἐγεννήθη ἐγγαστρίμυθος, ὑπὸ ψυχολογικὴν καὶ ὑπὸ ἠθικήν. Ἐν πρώτοις τῷ ἐπῆλθεν ἡ ἰδέα τυχαίως τοῦ νὰ γίνῃ ἐγγαστρίμυθος. Ἀπεπειράθη ἀσθενῶς. Ἐπιτυγχάνει μετρίως. Ἐξακολουθεῖ. Ἀποτυγχάνει. Δὲν ἀπελπίζεται. Δοκιμάζει καὶ πάλιν. Ἐπιτυγχάνει καλλίτερον. Ἐξασκεῖται ἀκαταπαύστως καὶ μὲ εὐχαρίστησιν. Καθίσταται ἐπιτήδειος, καὶ ἐπὶ τέλους ἀποκτᾷ τὴν ἕξιν καὶ τὴν τέχνην τοῦ ἐγγαστριμύθου. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος συνεπάγεται τὰς ἑξῆς κρίσεις.

«Θεωροῦντες εἰς πόσας τροποποιήσεις ὑπόκειται ἡ μυϊκὴ κίνησις, ἐκπληττόμεθα βλέποντες πόσον ὀλίγον ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας συνηθίζομεν νὰ ἀσκώμεθα, ἐνῷ τὸ κράτος τῆς θελήσεως δὲν ἔχει ὅρια. Ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι, οἵτινες γνωρίζουσι τόσον καλῶς νὰ κρύπτωσι τὴν γλῶσσά των, ὥστε οὔτε ἀνατόμος δύναται νὰ τὴν ἀνακαλύψῃ.

Καὶ ταῦτα πάντα ἀναφέρονται εἰς τὴν ὑποταγὴν καὶ αὐτῆς τῆς φύσεως εἰς τὴν θέλησιν τοῦ ἀνθρώπου. Ὑπάρχουσι πλεῖστα παραδείγματα ἀναφερόμενα εἰς τὸ ἠθικὸν τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ θέλησις ἐπιβαλλομένη ἐπὶ τοῦ ἠθικοῦ τοῦ ἀνθρώπου μορφώνει τὸν ἄνθρωπον κατ' ἀντίθεσιν τῶν ζωϊκῶν τοῦ ἀνθρώπου ἐνστίκτων.

Δυστυχῶς ἐὰν ρίψωμεν παρατηρητικὸν βλέμμα ἐπὶ τῆς ἀνθρωπότητος θέλομεν ἰδεῖ ὅτι οἱ πλεῖστοι τῶν ἀνθρώπων ζῶσιν, ἐργάζονται καὶ κινῶνται ὡς μηχαναὶ μᾶλλον, ἢ ὡς ὄντα λογικά, ἔχοντα πνεῦμα ἐν ἑαυτοῖς. Ἡ ἐλευθερία τοῦ πνεύματος ἐλλείπει ἀπὸ τοὺς περισ-

σοτέρους, ἐν συγκρίσει δὲ τῶν λοιπῶν λαῶν πρὸς ἡμᾶς, εὑρίσκομεν ὅτι ἡμεῖς ὑπολειπόμεθα πολὺ καὶ κατὰ τοῦτο τῶν ἄλλων. Οἱ λόγοι εἶνε διάφοροι. Ἡ ἀνατροφή, ἡ ἐκπαίδευσις, τὸ περιβάλλον, προλήψεις, καὶ τόσα ἄλλα μᾶς ἀναγκάζουσι νὰ σκεττώμεθα ὅπως οἱ ἄλλοι, μὴ ἔχοντες, δηλαδή, τὴν ἐλευθερίαν τοῦ πνεύματος.

Προσκεκολλημένοι πάντοτε περὶ τὰ μικρά, ἀπησχολημένοι ἀπὸ τὰς μικροφιλοτιμίας καὶ τὰ μικροσυμφέροντα τοῦ βίου, οὐδέποτε ἐξαιρόμεθα εἰς ὕψος φαντασίας, περὶ τὴν ἀποστολὴν καὶ τὸν προορισμὸν ἡμῶν, ἐκτὸς ὀλιγίστων ἐξαιρέσεων, ἀρκούμενοι εἰς τὸ νὰ ζῶμεν μόνον τὸν ζωϊκὸν τοῦ ἀνθρώπου βίον, τρώγοντες δηλαδὴ καὶ πίνοντες, καὶ ἐπαιρόμενοι καὶ ἐπιδεικτιώμενοι διὰ τὴν καινουργῆ ἡμῶν ἐνδυμασίαν. Ὀλίγους, πολὺ ὀλίγους γνωρίζω ἀνερχομένους ἐκ τῶν κατωτάτων κοινωνικῶν στρωμάτων καὶ διὰ τῆς ἰσχυρᾶς αὐτῶν θελήσεως ἐργασθέντας ἀδιαλείπτως, παλαίσαντας ἀκαταβλήτως εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦ βίου ταλαιπωρηθέντας, πιεσθέντας, καὶ ἀναδειχθέντας! . . .

Προτιμήσαντες δὲ τὴν ταραχώδην αὐτὴν ζωήν, τῆς νωχελοῦς καὶ ραθύμου καὶ ἀφρόντιδος ἑνὸς ἁπλοῦ ὑπαλλήλου, κατέστησαν περιφανεῖς καὶ μεγάλοι! . . .

Λόγοι ἀνατροφῆς, ἐπαναλαμβάνω, λόγοι στρεβλῆς καὶ ἐλαττωματικῆς ἐκπαιδεύσεως, περὶ ἧς ἄλλοτε ἀλλαχοῦ πολλά, ἐλέγχθησαν, μᾶς ὑποδουλώνουσι, καὶ ἀνικάνους ἡμᾶς καθιστῶσιν, ὅπως σκεφθῶμέν τι ὑψηλότερον καὶ πραγματοποιήσωμεν αὐτό. Καὶ τοῦτο διότι ἐξ ἁπαλῶν ὀνύχων δὲν γυμνάζεται ἡ θέλησις ἡμῶν, ὅπως καταστῇ ἰσχυρά, δὲν ἐξετάζονται καὶ δὲν ἀναπτύσσονται αἱ κλίσεις ἡμῶν, δὲν καταβάλλεται ἡ ἀπαιτουμένη προσπάθεια πρὸς μόρφωσιν χαρακτήρων, οἵτινες ἀναδεικνύουσι τοὺς μεγάλους ἄνδρας καὶ τὰ μεγάλα ἔθνη!

Ἡ **ἐπιμονὴ** εἶνε ἡ ἀρετὴ τῆς ἰσχυρᾶς θελήσεως. Τὸ νὰ εἶνέ τις ἐπίμονος σημαίνει νὰ ἔχῃ μίαν σκέψιν ἐν τῷ νοΐ, τόσον ἰσχυράν, ὥστε νὰ εἶνε ἑτοίμη νὰ ἐκτελεσθῇ. Εἶνε θαυμασία ἡ δύναμις τῆς ἐπιμονῆς. Σταγόνες ὕδατος πέτρας κοιλαίνουσι, καὶ ὡς ὁ μικρὸς ρύαξ κοιλαίνει καὶ διαπερᾷ βράχους ὁλοκλήρους, οὕτω ἡ ἰσχυρὰ θέλησις καὶ ἡ ἐπιμονὴ ὑπερνικᾷ πᾶν παρεμβαλλόμενον πρόσκομμα. Ἀναλογίσθητε ὅτι διὰ τῆς ἐπιμονῆς καὶ ὑπομονῆς ἐπιτυγχάνονται τὰ μεγαλείτερα κατορθώματα. Διωρύχθησαν διώρυγες, διετρυπήθησαν ὄρη, ἐξηράνθησαν λίμναι, ἀνεστράφησαν ῥεῖθρα ποταμῶν. Ἡ Γῆ ὁλόκληρος περιεβλήθη διὰ τηλεγραφικῶν συρμάτων καὶ ἐστρώθη διὰ σιδηροδρομικῶν πλεγμάτων. Διὰ τῆς ἐπιμονῆς καὶ τῆς ἰσχυρᾶς θελήσεως ἐγένονται αἱ μεγαλείτεραι ἐφευρέσεις, ἡ μεταβίβασις τῆς ἀνθρωπίνης φωνῆς ἀπὸ τοῦ ἑνὸς ἄκρου τῆς Γῆς εἰς τὸ ἕτερον (τηλέφωνον Graham Bell) ἡ ἀποτύπωσις τῆς φωνῆς, (φωνόγραφον Edisson) καὶ ἡ ἀναπαράσταοις αὐτῆς μετὰ 100 καὶ 200 ἔτη. Διὰ τῆς ἰσχυρᾶς θελήσεως ἀνεδείχθησαν οἱ μεγαλείτεροι εὐεργέται τῆς ἀνθρωπότητος, εἰς τοὺς ὁποίους αὐτὴ χρεωστεῖ τὸν μέχρι σήμερον πολιτισμὸν καὶ τὴν ἀνάπτυξιν αὐτῆς.

Εὐεργέτας δὲ τῆς ἀνθρωπότητος ἀποκαλῶ οὐχὶ ἐκείνους, οἵτινες ἐγκαταλείπουσιν τὸν πλοῦτον αὐτῶν μετὰ θάνατον εἰς τὸ ἔθνος, ἢ εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, ἀλλ' ἐκείνους, οἵτινες θυσιάζουσι τὴν ζωὴν αὐτῶν ὑπὲρ τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς ἀνθρωπότητος καὶ ἀποθνήσκουσι πτωχοί. Ὦ! εἶνε ἔγκλημα τὸ νὰ ἀποθάνῃ τις πλούσιος! Καὶ τὸ ἀξίωμα τοῦτο τὸ εἶπεν ὁ πλουσιώτερος τῶν Ἀμερικανῶν, ὁ Καρνέζι, διασκορπίζων ὁμολογουμένως τὸν πλοῦτόν του ὑπὲρ τῆς ὑγιοῦς ἀνθρωπότητος. Καὶ ἡ θεωρία αὐτὴ εἶνε νέα. Μέχρι τοῦδε ἡ προσοχὴ τῶν ἀνθρώπων ἐστρέφετο πρὸς τὴν πάσχουσαν ἀνθρωπότητα, ἐξ οὗ ἡ ἀνέγερσις νοσοκομείων, γηροκομείων, ὀρφανοτροφείων, κλπ. ἀλλ' ἤδη ἡ νέα θεωρία εἶνε οὐχὶ νὰ περιθάλψωμεν τοὺς ἀσθενεῖς, ἀλλὰ νὰ μὴ τοὺς ἀφίσωμεν νὰ ἀσθενήσωσι, οὐχὶ νὰ γηροκομῶμεν τοὺς γέροντας, ἀσθενεῖς καὶ ταλαιπωρουμένους ἀλλὰ νὰ παρέχωμεν εἰς αὐτοὺς γῆρας θαλερόν, ὥστε ὁ θάνατος νὰ τοὺς μεταβιβάζῃ εἰς τὴν ἀληθῆ ζωήν, χωρὶς νὰ αἰσθάνωνται τὰς πικρίας τῆς γεροντικῆς ἡλικίας. Καὶ ταῦτα πάντα κατορθώνομεν ἱδρύοντες ἐστιατόρια, ὅπου ὁ ἐργάτης νὰ δύναται νὰ τρέφεται καλῶς χωρὶς νὰ πληρόνῃ πολλά, ἱδρύοντες λουτρῶνας, ὅπου καὶ ὁ πτωχὸς νὰ δύναται νὰ ἔχῃ τὴν ψυχρολουσίαν του, ἱδρύοντες κήπους δημοσίους, ἔνθα νὰ ψυχαγωγῆται καὶ ὁ πτωχὸς ἐργάτης, καὶ ἄλλα τοιαῦτα.

Ἐκεῖνοι λοιπὸν οἵτινες ἀνεδείχθησαν εὐεργέται τῆς ἀνθρωπότητος, εἴτε διὰ τῶν ἐφευρέσεων αὐτῶν καθιστῶντες τὸν βίον εὐάρεστον καὶ εὐτυχῆ, εἴτε διὰ τοῦ πλούτου αὐτῶν χαρίζοντες τὴν ζωὴν καὶ τὴν ὑγείαν εἰς τὸν πτωχόν, ἀνεδείχθησαν διὰ τῆς ἐπιμόνου καὶ σκοπίμου αὐτῶν ἐργασίας, ἀνεδείχθησαν διὰ τῆς ἰσχυρᾶς αὐτῶν θελήσεως, ἀνεδείχθησαν διότι ἠθέλησαν νὰ ἀναδειχθῶσι.

Ἕνας βαθμὸς τῆς θελήσεως εἶνε ἡ **πρωτοβουλία,** ἢ μᾶλλον ὁ πρῶτος βαθμὸς τῆς θελήσεως. Καὶ αὐτὸς ὁ βαθμὸς λείπει σχεδὸν ἀπὸ τοὺς περισσοτέρους ἀνθρώπους. Πρὸς πᾶσαν ἐργασίαν τὸ δυσκολώτερον μέρος εἶναι ἡ πρωτοβουλία. Ὁ ἄνθρωπος ἀγαπᾷ ὡς προηγουμένως εἴπωμεν, νὰ ἐργάζεται ὡς μηχανή, προτιμᾷ μίαν ἐργασίαν ὡρισμένην, ἑτοίμην, παρὰ νὰ ἀναλάβῃ τὴν πρωτοβουλίαν νὰ δημιουργήσῃ μίαν ἄλλην· ἀλλ' ἡ μὲν πρώτη ἀναδεικνύει τοὺς ἐργαζομένους ὑπὸ τὰς διαταγὰς ἄλλων, τοὺς ὑπαλλήλους· λεγομένους, ἡ δὲ δευτέρα ἀναδεικνύει τοὺς ἐργαστηριάρχας, τοὺς ἐργοστασιάρχας, τοὺς βιομηχάνους. Καὶ ἂν δὲν παρεῖκε τὸ ζήτημα καὶ ἐξήρχετο τοῦ κύκλου αὐτοῦ καὶ τοῦ θέματος, θὰ σᾶς ἀνέπτυσσον, πῶς ἦτο δυνατὸν νὰ μὴ ὑπάρχῃ κανεὶς ὑπάλληλος, ἀλλὰ νὰ ἦσαν ὅλοι μέτοχοι τῆς ἐργασίας. Τοῦτο θὰ ἐγίνετο ἐὰν ὁ ἄνθρωπος ἀπε-

τίναζεν τὸν ζυγὸν τῆς ὑπαλληλίας καὶ ἐζήτει νὰ συνεργασθῇ ὡς μέτοχος, ὡς εἰς πολλὰ μέρη τοῦτο συμβαίνει.

Ἀλλοίμονον! ἀναφωνεῖ ὁ Jules Payot εἶνε τόσον εὔκολον νὰ ἀκολουθῶμεν τοὺς ἄλλους, καὶ νὰ ἀφιέμεθα φερόμενοι παρὰ τῆς ἕξεως δηλαδὴ νὰ ξανακάμωμεν ὅτι κάμνει ὅλος ὁ κόσμος. Ἀλλ' οὕτω πράττοντες σημαίνει ὅτι ὑποτάσσομεν τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον εἰς τὸ παρελθόν! σημαίνει ὅτι ὑποδουλούμεθα οἱ ἴδιοι εἰς τὴν δουλείαν, ἥτις ἐμποδίζῃ τὴν πρόοδον καὶ ἥτις ἐξακολουθεῖ νὰ χαλαρώνῃ αὐτήν.

Οἱ ἐργάται ἄνευ πρωτοβουλίας πράττουσι πᾶν ὅτι εἶδον νὰ πράττωσι πρὸ αὐτῶν, ἄνευ οὐδεμιᾶς τελειοποιήσεως, χωρὶς νὰ διερωτηθῶσι διατί τὸ πράττουσιν οὕτω, χωρὶς νὰ διερωτηθῶσιν ἐὰν ἠδύναντο νὰ τὸ τελειοποιήσωσιν.

Εἶνε ἀληθὲς λέγει καὶ ὁ Feouhtersleben ὅτι ὁ νοῦς καὶ ἡ φαντασία ἐκαλλιεργήθησαν μετ' ἐξαιρετικῆς φροντίδος πρὸς βλάβην τῆς δυνάμεως τοῦ βούλεσθαι καὶ τοῦ ἐνεργεῖν, μαραινομένης καὶ οἱονεὶ ἐκπνεούσης ἐν ταῖς καρδίαις πάντων. Ἐὰν ὁ χορακτήρ, κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ Hardenberz, εἶνε ἡ θέλησις ἐντελῶς ἀνεπτυγμένη, εὔκολον εἶνε νὰ ἴδωμεν τίνι τρόπῳ δύναται νὰ καλλιεργηθῇ. (Ἀκολουθεῖ.)

ΕΛΕΓΕΙΑ

I

Ντύσου ζωὴ καὶ φάνου μπρός μου
Ἔτσι ὅπως τώρα σὲ ποθῶ.
Ἀλλὶ πῶς πλήθυνε ὁ καϊμός μου!
Ἔλα, γιατὶ θὲ νὰ ντυθῶ.

—

Σὰ ντῦμα ἀγέρινον ἀτός μου
Καὶ στὸν αἰθέρα θὰ χυθῶ
Γιὰ νὰ σὲ τύχω τέλος μπρός μου,
Ἔτσι ὅπως τώρα σὲ ποθῶ!

1908

II

Σὰν ποιὸς νὰ μὲ κερνάῃ ζωὴν
Ποὺ τὰ χλωμά σου ἔχασα χείλη!
Σὰ βράδιαζε σοῦ τραγουδοῦσα πρὶν
Τώρα σοῦ ἀνάβω ἕνα καντύλι.

—

Καὶ τὶς νυχτιές, γυρνῶ στὸ σπίτι μου
Γιὰ νὰ πομείνω μοναχός.
Καὶ λαχταρώντας ὅπως εἴσουνα
Νὰ σάγναντέψω σβῶ τὸ φῶς!

1909

Τώνης Χριστίδης.

ΜΑΤΙΑ ΒΑΣΙΛΕΜΕΝΑ

(Συνέχεια ἀπὸ τοῦ Μαρτίου 15)

Ὅταν ἐμείναμε πιὰ μόνοι ὁ παπᾶ Γιώργης ποὺ πιότερο κι ἀπὸ μένα γύρευε νὰ ξανοίξει τὴν κουβέντα της.

— Μοῦ τὸ ποσχέθηκες, κυρὰ Λόξα, πὼς θἄκουα μιὰ ὥρα τὴν ἱστορία τῆς Μέλπας, εἶπε.

— Δὲν τὸ ξέχασα, γέροντά μου, καὶ τώρα ὥσπου νὰ γυρίσει σᾶς τὴν ἀρχίζω.

Ξερόβηξε ὁ παπᾶς, ἔβγαλε καὶ παιζομετροῦσε τὸ κομπολόγι του καὶ καθίσαμε καὶ τὴν κοιτάζαμε στὸ στόμα.

«Ἀκόμα, ἄρχισε ἡ γριά, ἡ ἁγιοσύνη σου, εἴσουν παιδί, μ' ἄκουσες χωρὶς ἄλλο στὴ χώρα νὰ λένε γιὰ τὸν ἀφέντη τοῦ πύργου, τὸν Καραλιᾶ. Ἡ καλοσύνη του εἶταν σὰν καὶ τὸν βιό του, ἀμέτρητη. Τί θές; Φτωχοκόριτσα νὰ προυκίζει καὶ νὰ παντρεύει, παιδιὰ νὰ στέλνει νὰ σπουδάζουνε, νὰ δίνει σ' ἐκκλησιὲς καὶ σὲ σκολιά; Ὡς καὶ στὰ σπίτια πάγαινε κρυφὰ τῶν δουλευτάδω του, ἴδιος νὰ ξετάξει τὴν κακομοιριὰ καὶ τὶς ἀνάγκες τους.

«— Καημένη Πανιούλα, τὸ ντουβάρι αὐτὸ τοῦ σπιτιοῦ κοντεύει πιὰ νὰ γκρεμνίσει. Πὼς κάθεστε ἀκόμα;

«— Ἄχ, ἀφέντη, τὸ βλέπουμε. Μὰ τί νὰ κάνουμε;

«— Πλακώνει κι ὁ χειμώνας. Πρέπει νὰν τὸ διορθώσουμε.

«— Πὼς νὰν τὸ διορθώσουμε ποὺ δὲ δυνούμαστε.

«— Καὶ πόσα μεροκάματα τάχα θὰ φάγει;

Τὴν ἄλλη μέρα δυὸ τρεῖς ἐργάτες σταλμένοι ἀπὸ τὸν ἀφέντη δουλεύανε καὶ χτίζανε καινούργιο ντουβάρι καὶ στερεόνουνταν τὸ σπίτι τῆς Πανιούλας. Ἄξαφνα πάλε νάτος καὶ σοῦ ξεφύτρωνε μὲς τὸ σκολιό. Ὁ γιὸς τοῦ γελαδάρη του τοῦ Χρίστου, ὁ τοσούτσικος Μιμῆς ἕνα πουρσούκι ἐκεῖ δὰ μὲ μάτια φωτιὲς ξετάζουνταν ἀπὸ τὸ δάσκαλο στὴν ἀριθμητική: «Σ' ἕνα δέντρο πάνω, Μιμή, εἶταν δώδεκα πουλιά. Ἕνας κυνηγὸς τραβᾶ καὶ σκοτώνει πέντε. Πόσα μείνανε;— «Ἑφτά! φωνάζανε μὲ γέλια τἄλλα τὰ παιδιά.—«Κανένα! βροντεροφωνοῦσε ὁ Μιμῆς.

«— Καὶ γιατί, βρὲ Μιμῆ, κανένα; «—Ἀμ' ποὺ νὰ κάτσουν τ' ἄλλα ἀπ' τὸ φόβο τους!» Καὶ σὰν τέλειωνε τὸ σκολιό του ὁ Μιμῆς στέλνουνταν σ' ἄλλο μεγαλύτερο καὶ τέλος στὴν Ἐβρώπη μ' ἔξοδα πάντα τοῦ ἀφέντη Καραλιᾶ.

Καὶ πόσα καὶ πόσα τέτια. Μὰ καὶ τὰ δυό του τὰ κορίτσια δὲν πέφταν παρακάτω στὴν καλοσύνη. Τὰ ἴδια σὰν κι αὐτόν. Καταπιάνουνταν στὸ κάθε τι τὶς φτωχοπούλες κι ἐκάναν τὴ δασκάλα στὸ κόψιμο, τὸ ράψιμο καὶ τὸ ξόμπλιο, ποὺ εἶταν πιὰ σ' αὐτὸ μοναδικές. Ὅπου ἀρρωστημένες νὰ τρέξουνε, νὰ ξενυχτήσουνε, νὰ δώσουν μὲ τὰ χέρια τους τὰ γιατρικά, νὰ κοιμήσουν τὰ παιδιά, νὰ παρηγορήσουνε τὸ σπιτικό.

Ἀληθινοὶ ἀγγέλοι, γέροντά μου, ὅλοι τους. Μὰ τί τὰ θέλεις; Θὰ πίστευες ποτὲς πὼς ἡ ἀξιοσύνη καὶ ἡ προκομάδα τους στὸ ξόμπλιασμα θἄναβε στὸ κεφάλι τους τὸ τρομερὸ γιαγκήνι ποὔκανε κι ὅλη τους τὴν εὐτυχία θρούβαλο; Νὰ ἔτσι ἔγινε. Παντρεύουνταν στὴ χώρα ἡ Διαμάντω τοῦ καπτὰν Πετρῆ, ἡ πρώτη τους ἡ φιλενάδα ποὺ μεγάλωσαν μαζί. Κοντολογοῦσε ἡ χαρά, σ' ἕνα δυὸ μῆνες μέσα, σὰν θὰ γύριζε μὲ τὸ καλὸ ἀπὸ τὴν Πόλη μὲ τὴν πρωτοτάξιδή του τὴν ἀλαμάνα ὁ καλός της ὁ Ἀρτέμης. Ἑτοιμασίες πιὰ καὶ ραβαΐσια, μὴ ρωτᾶς. Καί, τὰ κορίτσια τοῦ ἀφέντη ποὺ χαιρούνταν πιώτερο κι ἀπ' τὴν ἀγαπημένη τους, μαζὶ μὲ τἄλλα τὰ ρηγάλα τους καταπιασθήκανε μερονυχτὶς ἀπάνω στὸ τελάρο καὶ ξομπλιάζανε γιὰ χάρη της ἡ κάθε μιὰ κι ἀπ' ἕνα ξόμπλιο, θάμα. Ἡ Ρηνιώ, ἡ μεγαλύτερη, ἀπάνω σὲ μιὰ γῆ κατηφεδένια παράστησε μιὰ λίμνη ὠνειρεμένη. Ζερβὰ ἀπ' τὶς καλαμιές της μισοσκεπασμένη ἀπ' τὶς ξέθωρες τὶς φυλλωσιὲς ξεπρόβαλλε μιὰ λυγερὴ κοιτάζοντας τρομαγμένη κατάβαθα ποὺ βυθιζούντανε γοργὰ μέσα στὰ ἀσημένια τοῦ νεροῦ μπουρμπουλίσματα κάτι, τὸ πλουμιστὸ καὶ τρεμουσοστολισμένο πασουμάκι της ποὺ τῆς εἶχε ξεγλυστρήσει τὴν ὥρα ἐκείνη πὄπλυνε τὰ πόδια της ἀπὸ τὴν πλαγινὴ τὴν πέτρα. Ἀϊτὸς μ' ὁλάνοιχτα κατάχαρα φτερά, σχίζοντας μὲ ἀντρεία καὶ μεγαλοσύνη βασιλιᾶ τ' ἀνάερα τὰ συνεφάκια χυμοῦσε ἀπὸ δεξιὰ μὲ μάτια ἀστρίτες στὴν λίμνη κατὰ τὸ μέρος ἴσια ποὺ βουλοῦσε τὸ πασουμάκι. Καὶ κοιτάζοντας καλὰ τὸ σκέδιο σὰν κάτι ποῦ κρυφομιλοῦσε πὼς ἡ κόρη νιώθει τὸν λευτερωτή του καὶ ξεθαρεύεται, πὼς ἡ λίμνη ἀνατριχιάζει βλέποντας τὸ ἀψηλὸ τὸ φτερολόγημα πὼς ἀκούει καὶ ἀπολογιέται καὶ πὼς τὸ πασουμάκι ξάφνω σταματᾶ καὶ νὰ ποὺ ἀνεβαίνει σὰ μετανιωμένο στὴν ἀπονωσιά, κι ἀρμενίζει καὶ σέρνεται ὁλόϊσα στὸν ἀμμουδένιο της τὸν ὄχτο κατὰ τὶς καλαμιές, ὅπου παραμονεύει ἀκόμα ἡ ξαφνισμένη νύφη, καὶ σκύβει ταπεινὰ καὶ τὸ πατᾶ καὶ τῆς φιλᾶ τὸ γυμνὸ πόδι ἄλλη μιὰ φορά.

Ἔπιασε καὶ ἡ Μέλπα τὸ δικό της τὸ ἐργόχειρο, μὰ ποῦ νὰ περιοριστεῖ καὶ ν' ἀρχέψει δουλειά; Ὅλο σκεδίαζε καὶ χαλνοῦσε ὅ,τι ἔβλεπε πὼς τὸ μολύβει δὲν παράστηνε ἐκεῖνο ποὔχε στὸν ἀπόβαθό της μέσα στοχασμό. Καθούνταν τὸ λοιπὸν ὁλομόναχη μέσα στὸν πύργο ἢ γυρνοῦσε στὸ περιβόλι καὶ κάτω στὴν ἀκρογιαλιὰ ἀμίλητη καὶ πάντα σκεφτική. Καϋμὸ τὸ εἶχε πάρει καὶ τὸ βλέπαμε. Ἐγὼ ποὺ τὶς εἶχα μεγαλωμένες ἤξερα τίς παραξενιές της καὶ κρυφοδαγκανούμουνα, μὰ τὶ νὰ πῶ; Γιατὶ ἀπὸ μικρὴ ἡ Μέλπα εἶταν ἕνα ἄγριο κορίτσι μὲ κάτι ἀλλιώτικα φυσικά. Ποῦ τὴν ἔχανες, ποῦ τὴν εὕρισκες ἢ σὲ κανένα πέφκο ἀπὸ κάτω σὰν ἐκστατικὴ ὧρες ν' ἀκούει τὸ βαθύ του ἐκεῖνο βουητὸ ἢ στὴ βίγλα ἀπάνω τοῦ ταλιανιοῦ, στὸ ἡλιόκαμα μέσα καὶ τὴν ἀντηλιὰ δεξιὰ ζερβὰ κι ἀπόμακρα νὰ βλέπει τὸν λαχταριστὸ κατατρεγμὸ τῶν ψαριῶν ποὺ βάζανε κοπάδι, καταποδιαστὰ μπροστὰ ξεφτέρια τὰ δελφίνια.

Κολυμποῦσε σὰν τὴν Γοργόνα κι ἀνέβαινε τὸν Κλαψῆ καὶ τὰ Καρύδια, τὰ βουνά μας σὰν ζαρκάδι πάντα θαρρετὰ καὶ μὲ ξέχωρη χαρά. Φιλίες δὲν εἶχε παρὰ μόνο αὐτές, κι ἀπὲ ἀνθρώπους μὲ τὴν κακομοιριὰ μόνο, μὲ μικρὰ παιδιὰ καὶ φτωχοπούλες ὀρφανές. Συχνὰ ἀκουμπισμένη ἀπὸ τὰ βαθειὰ χαράματα στὰ κάγκελα τοῦ μικροῦ παράθυρυ τοῦ πύργου ἀνατολικά, μὲ ξέπλεκα τὰ μαλλιὰ καὶ τὰ χέρια στὰ μηλίγγια βύθιζε τὴ ματιά της ἀντίκρυ στὴν Μπαλκίζα, περιμένοντας ὥρες τὶς νυχτοσκιάχτρες τὶς στεριὲς πότε νὰ ζαρώσουν, νὰ μερώσουν μπρὸς στὸ ξεφάντωμα καὶ τὸ οὐράνιο τοῦ Ἥλιου βλογητό. Ὁ μόνος τὴς ὁ ἀγαπητικὸς ὁ Ἥλιος ποὺ λαχταροποθοῦσε νὰ φανεῖ. Ξάφνω μισοσβησμένο ἀκουόταν τῆς θάλασσας ἐκεῖνο τὸ μονότονο τὸ γλυκοσούσουρο, μιὰ λαφροήσκιωτη μερώτρα ἀναθυμιὰ γοργοπερέχυνε τὸ Ἐντιζίκι, τὰ λιόδεντρα ἀντίκρυ σκορπούσαν μιὰ λαμπρότρεμη ἀντιφεγγιὰ κι ἀπ' τὴν Μπαλκίζα πρόβαλε ὁ Ἥλιος σὰν ὁλόχρυση κι ἀτίμητη ντούμπλα νὰ τῆς στολίσει τὸν χυτό, τὸ φιλντισένιο της λαιμό.

Ἐκεῖνο τὸ σεργιάνι καὶ μόνο τῆς εἶταν ὁ κόσμος ὅλος. Καὶ φουντωμένη ἀπ' τὸ ξύπνημα καὶ τὰ μυστήρια τῆς ροδομάγουλης Αὐγῆς, τὰ ὀνείρατα τῆς παρθενιᾶς καὶ τῆς ζέσης της τὴν παράξενη ὁρμὴ ἄναβε ὁλοένα στὴν ἀγάπη ποὺ γλυκορουφοῦσε, ὅπως κι ὅλη ἡ Πλάση, ἀπ' τὰ χείλη τοῦ μεθυσμένου Κεραστὴ τῆς ζωῆς, τοῦ Ἥλιου της. Καὶ ἦρθε καὶ μιὰ μέρα ποὺ ἀποφάσισε, θαρρεῖς, καὶ νὰ τὰ ποῦνε ὁλομόναχοι. Πάνω σὲ μιὰ σταχτόθαμπη κατηφεδένια αὐλαία ἄρχεψε τέλος νὰ κεντᾶ.

(Ἀκολουθεῖ).

Φιλαλήθης Εὐγένης.

Ἀπ τὰ «ΠΑΡΑΞΕΝΑ»

Κεῖνον ποῦ τὴν Ἀγάπη
Ἐκήρυξε θρησκεία,
Θεὸ δημιουργό!
Κρεμνοῦνε στὸ Σταυρό.

—

Σ' ἐκεῖνον ποῦ σκοτόνει
μὲ τόση ἀπανθρωπία
Μεγάλο στρατηγό!
Κρεμνοῦνε τὸ Σταυρό!...

Μπέλλας.

ΑΠΟ ΤΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΖΑΝ ΜΩΡΕΑΣ

Στὸν κατήφορο τοῦ λόφου τὰ ἀρνάκια βόσκουνε χοροπηδώντας στὸ μοσκομυρισμένο χορτάρι, καὶ τὰ χαρούμενα βελάσματά τους γεμίζουνε ὅλο γύρο τὸν ἀέρα. Μὰ ὁ νιὸς βοσκὸς κάθεται συλλογισμένος καὶ λυπημένος Τὸ πρόσωπό του, εἶναι χλωμό, καὶ τὰ χείλη του δὲν μποροῦνε πιὰ νὰ δώσουνε ζωὴ στὴν καλαμένια του φλογέρα. Τ' ἀνθάκια τ' Ἀπρίλη γέρνουνε ζωηρά, ζωηρά.

Τὰ μάγουλα τοῦ βοσκοῦ, πήρανε τὸ χρῶμα ποὺ ἔχουνε τὰ φύλλα τὸν Ὀχτώβρη. Σηκώνεται καὶ τραβάει νὰ βρεῖ τὸ γέρο ἐρημίτη ποὺ βρίσκεται στὸ πέρα λαγκάδι.

— Πατέρα μου, τοῦ λέγει, ἐσὺ ποὺ γιατρεύεις ὅλες τὶς ἀρώστιες, γιάτρεψε καὶ τὴ δική μου.

— Στάσου νὰ διαβάσω τὰ βιβλία μου, τοῦ ἀπαντάει ὁ ἐρημίτης.

Ἀπὸ τὰ χαράμματα ὡς τὴν ὥρα ποὺ ἡ κουκουβάγια ἀρχίζει τὸ κλάμμα της, ὁ γέρος ἀδιάκοπα μελετάει.

— Παιδί μου, τοῦ λέγει σὲ λίγο, τίποτα δὲν μπορῶ νὰ σὲ βοηθήσω, γιατὶ ἀκόμα δὲν μπόρεσα νὰ βρῶ τὸ βάλσαμο ποῦ θὰ γιατρεύει τὸν πόνο τῆς ἀγάπης.

Ὁ δυστυχισμένος βοσκὸς σταύρωσε τὰ χέρια του ἀπάνω στὴν καρδιά του, καὶ ξαναπῆρε τὸ μονοπάτι βυθισμένος σὲἄμετρη λύπη. Στὸ δρόμο ποὺ πήγαινε ἀπαντάει τὴν Ἀγάπη του. Στεκόντανε μπροστὰ σὲ μιὰ πηγὴ καὶ κοίταζε χαμογελώντας τ' ἀστέρια νὰ πέφτουνε.

— Παν ὡρία κοπελλιά μου, τῆς λέγει. Ἔχω θανάσιμη πληγή μεσ' στὴν καρδιά μου ποὺ μόνο ἕνα σου φιλί μπορεῖ νὰ τὴν γιατρέψει.

Μὰ ἡ ὄμορφη κοπέλλα γελοῦσε πάντα κοιτάζοντας τ' ἀστέρια.

— Σκληρόκαρδη, τῆς λέγει ὁ νιὸς βοσκός, αὔριο πιὰ θἄμαι πεθαμένος. Ἔλα τότες στὸ σπίτι μου καὶ πάρε τὰ κλειδιά μου, ἄνοιξε τὰ συρτάρια μου καὶ θὰ βρεῖς μέσα ἄσπρα πανιὰ γιὰ νὰ μὲ σαβανώσεις. Δυὸ τρία βήματα μακριὰ ἀπὸ τὸ σπίτι μου, βρίσκεται μία ἀνθισμένη τριανταφυλλιά. Κόψε ὅλα της τὰ ρόδα καὶ τ' ἀνοιχτὰ καὶ τὰ μπουμπούκια ἀκόμα, δῶσέ τα στὶς νιὲς τοῦ χωριοῦ καὶ παράγγειλέ τους νὰ μοῦ τραγουδήσουνε ὄμορφα μυρολόγια. Σὰ δεῖς κι' ἔρχεται ὁ παπᾶς βαστώντας τὸ πετραχῆλι του, φώναξε ὅλους μου τοὺς φίλους, καὶ σὰ δεῖς τέσσερα ὄμορφα παλληκάρια νὰ κρατοῦνε τὸ φέρετρό μου, σύρε μιὰ τόσο δυνατὴ φωνή, ποὺ νὰ ραγίσουνε κι' οἱ πέτρες. Τὴν ὥρα ποὺ θὰ βάλλουνε τὸ φέρετρό μου στὴ μέση τῆς Ἐκκλησίας, φώναξε πάλε τόσο δυνατά, ποὺ νὰ μαραθοῦνε τὰ βλαστάρια τῶν ἀμπελιῶνε.

Ὅταν μὲ καταβάσουνε στὸ λάκκο πές: «Πάει πιά» Καὶ ὅταν σοῦ δώσουνε κόλλυβα γιὰ τὴν ψυχή μου, φάγε τα καὶ παρακάλεσε τὸ Θεὸ ν' ἀναπάψη τὴ ψηχή τοῦ δυστυχισμένου νέου ποὺ σ' ἀγάπαε.

Τρισεύγενη.

Πόλη. 7. IV. 10.

ΕΜΜΕΤΡΑ ΚΑΙ ΠΕΖΑ, ὑπὸ Τυμφρηστοῦ, ἐν Κων/πόλει, 1910.

Ὁ κ. Τυμφρηστὸς δὲν εἶναι πρώτη φορὰ ποῦ φαίνεται ὡς συγγραφεὺς μὲ τὰ **Ἔμμετρα καὶ Πεζά.** *Πρό τινων ἐτῶν εἶχε ἐκδόσει τὰ* **Τραγούδια,** *μία ποιητικὴ συλλογή, ἡ ὁποία ἂν δὲν εἶχε πολλοὺς λόγους νὰ ἀρέσῃ εἰς τοὺς κριτικούς, ἔθελξεν ὅμως τὸν κόσμον ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος ἀγαπᾷ νὰ ἀναγινώσκῃ στίχους, ἀδιαφορῶν διὰ τὴν τέχνην καὶ τὴν ὀμορφιάν.* **Τὰ Ἔμμετρα καὶ Πεζὰ** *ἴσως δὲν προσελκύσουν τὴν προσοχὴν τῶν ἀπαιτητικῶν ἀναγνωστῶν, ἀλλὰ ὅπως τὰ* **Τραγούδια,** *θὰ διαβασθοῦν καὶ αὐτὰ μὲ ἀπληστίαν ὑπὸ τῶν πολλῶν, οἵτινες θὰ συγκινηθοῦν, θὰ κλαύσουν, θὰ χαροῦν. Βεβαίως τοῦτο δὲν εἶναι ἀπόδειξις ὅτι ὁ κ. Τυμφρηστὸς ἐπέτυχε φιλολογικῶς καὶ ἐστερέωσε τὴν θέσιν του εἰς τὰ ἑλληνικὰ γράμματα, εἶναι ὅμως βέβαιον ὅτι ὁ συγγραφεὺς ἐπέτυχε νὰ γράψῃ ἕνα βιβλίον, τὸ ὁποῖον ἀνταποκρίνεται εἰς τὴν σκέψιν, τὸ αἴσθημα καὶ τὴν καλαισθησίαν μιᾶς μεγάλης μερίδος τῶν ὁμογενῶν του.* **Τὰ Ἔμμετρα καὶ Πεζά,** *διαβάζονται μὲ εὐκολίαν, πολλὰς φορὰς ἀπαντῶνται καλαὶ ἰδέαι καὶ δὲν εἶναι ἄμοιρα κάποιου λυρισμοῦ. Ἂν ἔλειπον πολλαὶ ἀπιθανότητες, καὶ ἀνακρίβειαι καὶ ἐὰν ὁ συγγραφεὺς προσεπάθει νὰ ψυχολογήσῃ τὰ πρόσωπά του ἔχων ὡς πρότυπον καὶ ὑπογραμμὸν αὐτὴν τὴν ζωήν, αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν καὶ ὄχι τὴν ἐπίδρασιν τῆς μεταφρασμένης παλαιᾶς καὶ ἀδοκίμου γαλλικῆς μυθιστοριογραφίας, τὰ Ἔμμετρα καὶ Πεζὰ θὰ εἶχον τὴν ἀξίωσιν νὰ καθέξουν μίαν καλητέραν θέσιν εἰς τὰ ἑλληνικὰ γράμματα. Ἀλλὰ φαίνεται τρανῶς ὅτι ὁ κ. Τυμφρηστὸς δὲν ἠθέλησε νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τοὺς ἐκλεκτοὺς ἀναγνώστας καὶ ἐζήτησε νὰ ἀποταθῇ εἰς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι δὲν γνωρίζουν πότε νὰ κλάψουν καὶ πότε νὰ γελάσουν. Τοῦτο εἶναι μία ἀδυναμία, ἡ ὁποία ἠδίκησε πολλοὺς ὄχι μόνον ἐκ τῶν ἡμετέρων, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ξένων.*

Γενικῶς ἐξεταζόμενον τὸ νέον βιβλίον τοῦ κ. Τυμφρηστοῦ, παρέχει τὴν ἐντύπωσιν ἑνὸς πολὺ ἀμελετήτου ἔργου. Δὲν διακρίνονται που τὰ ἴχνη τοῦ διαβήτου τοῦ τεχνίτου, οὔτε ἡ στερεὰ παρατήρησις τοῦ ψυχολόγου, τοῦ περιγραφικοῦ, τοῦ ζωγράφου, μόλα ταῦτα ὅμως παραβαλλόμενον πρὸς τὴν σωρείαν τῶν μωρῶν, ἀνόστων καὶ χυδαίων συρραμμάτων, τὰ ὁποῖα ξεφυτρώνουν ἀπό τινος εἰς τὴν πόλιν μας, ὡς ἀμεῖται, δύναται νὰ λογαριασθῇ ὡς ἓν βιβλίον ἔχον κάποιαν ἀξίαν.

Β. Θανασάκης.

ΙΔΙΚΑ ΜΑΣ ΚΑΙ ΞΕΝΑ

Ὁ γνωστὸς εἰς τὸν ἑλληνικὸν κόσμον τῶν γραμμάτων Κάρολος Λίτριχ μετέφρασε μερικὰ ἑλληνικὰ διηγήματα εἰς τὴν γερμανικὴν γλῶσσαν, διὰ τὰ ὁποῖα εἰς τὸν πρόλογόν του λέγει τὰ ὡραιότερα λόγια καθὼς καὶ διὰ τὴν ἑλληνικὴν νεωτέραν τέχνην. Τὰ μεταφρασθέντα διηγήματα εἶναι τὰ ἑξῆς: **Τὸ τάξιμο** *τοῦ Λάμπρου Ἀοτέρη, ὁ* **Μαρῖνος Κονταρᾶς,** *ἡ* **Ἀγγέλικα** *καὶ ἡ* **Μαζώχτρα,** *τοῦ γλυκυτάτου Ἀργύρη Ἐφταλιώτη, ἡ* **Φλογέρα,** **Τὰ μάρμαρα** *τοῦ Κρυστάλλη,* **ὁ Κουτσοβασίλης** *τοῦ Κώστα Παρορίτη καὶ τὸ* **Ἐκάβης ὄνειρο** *τοῦ Βλαχογιάννη. Τὸν τόμον του ὁ κ. Λίτριχ τιτλοφορεῖ:* **Νεοελληνικὰ διηγήματα.**

***

Τὸ ζήτημα τῆς δημοτικῆς γλώσσης κατὰ τὰ τελευταῖα χρόνια προώδευσεν, ὡς γνωστόν, πολύ. Οἱ ὀπαδοί του πλέον δὲν ἀριθμοῦνται ἐπὶ τῶν δακτύλων, ὡς ἔλεγεν ἡ ἀντιφρονοῦσα μερίς. Ἔχει εἰσχωρήσει εἰς τὰ σχολεῖα καὶ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον. Καὶ ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιον, αὐτὸ εἶναι τὸ σπουδαῖον, εἰς τὸ ὁποῖον ὑπῆρχε καὶ ὑπάρχει ἀκόμη ἡ ἰσχυροτέρα ἀντίδρασις, ἀκούεται τώρα μυριόστομος φωνὴ ὑπὲρ τῆς ἐξαπλώσεως τῆς δημοτικῆς γλώσσης καὶ καταβάλλεται ἡ πλέον ἀποτελεσματικὴ ἐνέργεια. Συνεστήθη ἐκ φοιτητῶν ὅμιλος μὲ τὴν ἐπωνυμίαν **Φοιτητικὴ Συντροφιά,** *τῆς ὁποίας ὁ σκοπὸς εἶναι νὰ ἐπικρατήσῃ πλέον ἡ ἀλήθεια, δλδ. ἡ δημοτικὴ γλῶσσα, καὶ νὰ καταπολεμηθῇ πάσῃ δυνάμει τὸ ψεῦδος, τὸ ὁποῖον οἱ ἀποτελοῦντες τὴν* **Φοιτητικὴν Συντροφιὰν** *θεωροῦσιν ὅτι ἀντιπροσωπεύει ἡ καθαρεύουσα. Ἀποφεύγοντες νὰ φέρωμεν ἀτομικὴν γνώμην ὑπὲρ ἢ κατά, ἀκούμεθα μόνον νὰ ἀναγράψωμεν τὰ ἀνωτέρω χρονογραφικῶς καὶ νὰ δημοσιεύσωμεν τὸ καταστατικὸν τῆς* **Φοιτητικῆς Συντροφιᾶς,** *ἔχον ὡς ἑξῆς:*

ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟ

1 —Συσταίνεται Φοιτητικὴ Συντροφιὰ μὲ ἕδρα τὴν Ἀθήνα καὶ μὲ σκοπὸ νὰ βοηθήσῃ τὴν καθιέρωση τῆς ζωντανῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας σὲ ὅλα τὰ εἴδη τοῦ γραφτοῦ μας λόγου.

2.—Ἡ Συντροφιὰ διοργανώνει ὁμιλίες γιὰ τὸ σκοπό της, ξετάζει κάθε ζήτημα σχετικὸ μ' αὐτόν, μοιράζει καὶ τυπώνει κάθε εἶδος βιβλία καὶ σὲ περιοδικὸ ὁρισμένο δείχνει τὸ δρόμο της.

3 – Συντρόφοι ταχτικοὶ γίνουνται μονάχα φοιτητὲς τοῦ Πανεπιστημίου, τοῦ Διδασκαλείου καὶ τοῦ Πολυτεχνείου, ποὺ προτείνουνται ἀπὸ ἕνανε καὶ τοὺς παραδέχεται ἡ ἐπιτροπή. Ὅσοι ὅμως ἀπ' αὐτοὺς παίρνουν τὸ δίπλωμά τους γίνουνται συμβουλευτικοὶ συντρόφοι μὲ τὰ ἴδια χρέη καὶ δικαιώματα, ἐξὸν ἀπὸ τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλέγουν καὶ νὰ ἐκλέγουνται.

4.—Οἱ συντρόφοι εἴτε στὶς Ἐπαρχίες βρίσκουνται εἴτε στὸ Ἐξωτερικὸ ἔχουν τὰ ἴδια χρέη καὶ δικαιώματα.

5.—Τὴ Συντροφιὰ διευθύνει καὶ κανονίζει κάθε ὑπόθεσή της Ἐπιτροπὴ ἀπὸ τρεῖς ποὺ μιὰ φορὰ τὸ χρόνο—τὸ Νοέβρη—σὲ γενικὴ συνέλευση τὴν ἐκλέγουν τουλάχιστο οἱ μισοὶ Συντρόφοι ἀπ' ὅσους βρίσκουνται στὴν Ἀθήνα Μαζὶ μ' αὐτοὺς ἐκλέγουνται καὶ τρεῖς ἄλλοι ἀναπληρωματικοὶ ποὺ θ' ἀντικατασταίνουν ὅσους ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ θὰ τύχαινε ν' ἀπουσιάσουν ἀπὸ τὴν Ἀθήνα. Στὸ τέλος τῆς χρονιᾶς ἡ Ἐπιτροπὴ καταθέτοντας τὸ ἀξίωμά της δίνει λόγο σὲ γενικὴ συνέλευση γιὰ κάθε της πράξη.

6.—Οἱ Συντρόφοι πλερώνουν μιὰ δραχμὴ τὸ μῆνα.

7.—Ἡ Συντροφιὰ ἔχει σφραγίδα μὲ τὄνομα: Φοιτητικὴ Συντροφιὰ—Ἀθήνα—1910.

8 —Τὸ Καταστατικὸ τοῦτο μπορεῖ, ἐξὸν ἀπὸ τὸ πρῶτο ἄρθρο, νἀλλαχτῇ ἂν τὸ προτείνουν τὰ τρία τέταρτα, τὸ λιγώτερο, ἀπὸ ὅλους τοὺς Συντρόφους.

Ἀθήνα, 17 τοῦ Φλεβάρη 1910.

Ἡ Ἐπιτροπὴ

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΣΤ. ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ φοιτητὴς Νομικῆς
ΜΑΝΟΣ ΒΑΤΑΛΑΣ φοιτητὴς Φιλολογίας
ΜΙΛΤΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΑΣ φοιτητὴς Φιλολογίας

Οἱ Ἀναπληρωματικοὶ

ΚΩΣΤΗΣ Α. ΧΑΡΙΤΑΚΗΣ φοιτητὴς Γιατρικῆς
ΒΑΣΙΛΗΣ ΡΩΤΑΣ φοιτητὴς Φιλολογίας
ΤΙΜΟΣ Π. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ φοιτητὴς Γιατρικῆς

***

Ὁ κ. Μαλακάσης, ὁ ὁποῖος εὑρίσκετο παρὰ τὸ προσκέφαλον τοῦ Ζὰν Μωρεᾶς, ὅτε οὗτος ἐξέπνευσεν, ἔστειλε μίαν τραγικὴν ἐπιστολὴν πρὸς τὴν «Ἀκρόπολιν» ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀποσπῶμεν τὰς κατωτέρω γραμμάς:

«. . . Ἀκούμπησα στὸν τοῖχον ἀπέναντι τοῦ μεγάλου κρεββατιοῦ καὶ ἐκοίταζα τὸν ποιητήν, ὁ ὁποῖος ἐφαίνετο νὰ ἐκοιμᾶτο γαλήνιος.

Ὅμως δὲν ἐπέρασε πολλὴ ὥρα καὶ ἕνας ἐλαφρὸς στεναγμὸς ἀκούστηκε, καὶ τὰ μάτια ἐκείνου ἐδοκίμασαν ν' ἀνοιχθοῦν μετὰ κόπον.

Ὁ Γουσταῦος, ὁ νοσοκόμος του, ἔσκυψε περισσότερον ἐπάνω του καὶ τοῦ εἶπε μὲ σιγαλὴ φωνή.

— Κύριε, ὁ ἐξάδελφός σας, τὸν βλέπετε;

Ὁ Μωρεᾶς τότε, μοῦ εἶπε χωρὶς ν' ἀνοίξῃ περισσότερο τὰ ἡμίκλειστα βλέφαρα, μὲ ἀσθενῆ ἀλλὰ καθαρὰν φωνήν. — Ἔλα κοντά μου.—Μοῦ τὸ εἶπε Ἑλληνικά.

Ἀπὸ τὴν στιγμὴν ἐκείνην δὲν ὡμίλησε πλέον. Ὁ ἐλαφρὸς ἐκεῖνος καὶ ἤρεμος ὕπνος τὸν κατέλαβε καὶ πάλιν καὶ ἕως τὶς ὀκτὼ ἡ ὥρα, τὸ βράδυ, δὲν τὸν ἄφινε πλέον παρὰ στιγμιαῖα διαλείμματα, καὶ τοῦτο διὰ νὰ ἀναπνεύσῃ βαρύτερα.

Εἶναι βέβαιον ὅτι τὰ μάτια του δὲν τὰ ἐκίνησε πλέον, οὔτε τὰ χείλη του, καὶ μόνον ὀλίγας στιγμὰς πρὸ τοῦ θανάτου του ἐκάρφωσε δύο ἀκίνητα βλέμματα πρὸς τὴν κ. Σιλβαίν, ἡ ὁποία τοῦ ἐκρατοῦσε τὸ χέρι καὶ κατέβαλεν ὑστάτην προσπάθειαν κάτι νὰ εἴπῃ. Ἡ κ. Σιλβαὶν διϊσχυρίζεται ὅτι εἶπε: Merci, *ὁ κ. ὅμως Κουλὸν καὶ ὁ κ. Σιλβαὶν τὴν ἄναρθρον προσπάθειαν ἀναγνωρίζουν μᾶλλον.*

Αὐτὰ συνέβησαν στὰς ἕνδεκα καὶ ὀκτὼ λεπτά. Εἰς τὰς ἕνδεκα καὶ δέκα εἶχαν τελειώσει τὰ πάντα . . .»

***

Τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον Ἀθηνῶν ὁμοφώνως ἀπεφάσισε νὰ δώσῃ εἰς μίαν τῶν παρὰ τὸν Ἰλισσὸν ὁδῶν τὸ ὄνομα τοῦ μεγάλου Ἕλληνος ποιητοῦ Ζὰν Μωρεάς. Εἰς Παρισίους δὲ μία ἐπιτροπὴ ἀπὸ λογίους ἐνεργεῖ ὅπως στηθῇ μνημεῖον εἰς τὸν ποιητὴν τῶν «Στροφῶν» ἐντὸς τοῦ κήπου τοῦ Λουξεμβούργου.

***

Ὁ μέγας Νορβηγὸς συγγραφεὺς Μπγέρνσον, τοῦ ὁποίου τὸ τέλος περιεμένετο ἀπὸ πολλοῦ, ἀπέθανεν.

***

Ἐξεδόθη ἕνα πολὺ προοδευτικὸν βιβλιαράκι ὑπὸ τὸν τίτλον ***Τερπνά.*** *Περιέχει τρία ἑλκυστικώτατα διηγήματα, τὸν* ***Ἀλῆμπαμπᾶ,*** *τὸν* ***Μαγικὸ σκοῦφο*** *καὶ τὸν* ***Νάνον.*** *Εἶναι προωρισμένα διὰ τὰ παιδιά, διὰ τοῦτο ὁ μεταφραστής των, ἕνας ἀπὸ τοὺς πλέον προοδευτικοὺς διδασκάλους μας, μετεχειρίσθη τὴν δημοτικὴν γλῶσσαν. Ἕνα τοιοῦτο βιβλίον, εἴμεθα τῆς γνώμης, ὅτι πρέπει νὰ εἰσαχθῇ εἰς ὅλα τὰ σχολεῖα, εἰς τὰ ὁποῖα πολὺ ἐπιτυχὴς θὰ εἶναι ἡ δι' αὐτοῦ ἀντικατάστασις πολλῶν καὶ ἀνοήτων ἀντιπαιδαγωγικῶν ἀναγνωσμάτων. Εἶναι γραμμένον ἀφελέστατα καὶ διὰ τοῦτο δὲν κουράζεται ὁ τρυφερὸς νοῦς τῶν μικρῶν μαθητῶν. Τὸ πρῶτον τῶν διηγημάτων τούτων δὲν μεταφράζεται πρώτην φορὰν τώρα. Μετεφράσθη ἐν Ἀθήναις καὶ ἐξεδόθη πολυτελέστατα ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκδ. Ἑταιρείας. Συγχαίρομεν τὸν φίλον μεταφραστὴν κ. Μ. Καλυβόπουλον διὰ μίαν τοιαύτην ἐργασίαν.*

***

Εἰς τὴν Σμύρνην ἐπαίχθη ὑπὸ τοῦ θιάσου τῆς Κας Κυβέλης Ἀδριανοῦ ὁ Οἰδίπους Τύραννος τοῦ Σοφοκλέους, κατὰ ἀριστοτεχνικὴν μετάφρασιν τοῦ ποιητοῦ κ. Στέλ. Σεφεριάδου, τοῦ ὁποίου πρό τινος ἐδημοσιεύθη εἰς τὰ «Χρονικὰ» ἡ μετάφρασις τῆς ***Μπαλάντας τῆς πτωχῆς*** *τοῦ Θ. Μπαμβίλ. Κατὰ τὰ Σμυρναϊκὰ φύλλα ἡ ἐπιτυχία τῆς παραστάσεως ἦτο πλήρης. «Τοῦτο δ' ὀφείλεται εἰς τὴν ζωντανὴν καὶ πολὺ τεχνικὴν μετάφρασιν. Ὁ κ. Σεφεριάδης κατώρθωσε νὰ μεταδώσῃ εἰς τὴν γλῶσσάν μας ὅλα τὰ λεπτὰ σημεῖα, ὅλα τὰ νοήματα καὶ τὴν ποιητικὴν χροιὰν τοῦ πολλοῦ συγγραφέως τῆς ἀρχαιότητος.*

***

Ἂν καὶ ὀλίγον ἀργά, δὲν θὰ ἦτο ὅμως ἄσκοπον ἐὰν ἔλεγέ τις τινα περὶ τοῦ Διδασκαλικοῦ Συνδέσμου, ὅστις τὸν παρελθόντα μῆνα ἑώρτασε τὴν ἐπέτειον αὐτοῦ. Ἐκ τῆς λογοδοσίας τοῦ Προέδρου αἰδ. κ. Ζώτου, ἔγινε γνωστὸν ὅτι ὁ Σύνδεσμος δὲν περιεπάτησεν ἐπὶ ῥόδων. Αἱ πρόοδοί του δὲν ὑπῆρξαν ἀξιοσημείωτοι οὔτε εἰς εἰσπράξεις οὔτε εἰς ἐργασίαν σοβαράν. Αἱ συνεδριάσεις του κατηναλίσκοντο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς λόγια, ζωηρῶς μαρτυροῦντα ὅτι οἱ διδάσκαλοί μας ἀκόμη δὲν ἠμπόρεσαν νὰ ἀποτινάξουν ἕνα παλαιὸν ἐλάττωμά μας, πολύ, παρὰ πολὺ βυζαντινόν. Φαντασθῆτε ὅτι εἰς μίαν συνεδρίαν κάποιος καθηγητής, τοῦ ὁποίου μᾶς διαφεύγει τὸ ὄνομα, ἐπρότεινε νὰ γίνῃ ἀναψηλάφησις τοῦ κανονισμοῦ. Ἡ λέξις ***ἀναψηλάφησις*** *ἀμέσως γίνεται αἰτία μακρᾶς καὶ τρικυμιώδους, νὰ εἴπωμεν, συζητήσεως. Ὅλαι αἱ νοητικαὶ δυνάμεις τῶν παρευρισκομένων μελῶν ἐτέθησαν εἰς κίνησιν. Τί θέλει νὰ εἴπῃ αὐτὸ τὸ θηρίον ἡ* ***ἀναψηλάφησις,*** *μήπως εἶναί τι ἀνατρεπτικόν, μήπως ὑποσκάπτει τὰ θεμέλια αὐτὰ τοῦ Συνδέσμου. Ἐκφέρονται ὅλαι αἱ σοφαὶ γνῶμαι, παρέρχονται μακραὶ ὧραι καὶ τὸ σπουδαῖον ζήτημα δὲν λύεται. Ἐπὶ τέλους ἀποφασίζεται νὰ ἐκλεγῇ ἐπιτροπὴ πρὸς ἐξήγησιν τῆς τερατώδους λέξεως. Καὶ ἡ ἐπιτροπὴ προσέτρεξεν εἰς ὅλα τὰ γνωστὰ καὶ ἄγνωστα λεξικὰ καὶ ἐπὶ τέλους ἀνεκάλυψεν εἰς μίαν γωνίαν τοῦ ἑνὸς τούτων τὴν φρικώδη λέξιν. Εἰς δευτέραν συνεδρίαν λύεται τὸ ζήτημα, ἡ λέξις ἀναψηλάφησις θὰ εἴπῃ ἀναθεώρησις.*

Καὶ οὕτως ὁ Σύνδεσμος ἠμπορεῖ νὰ εἴπῃ τις, ἐὰν δὲν ἔχῃ κακὴν θέλησιν, ὅτι εἰργάσθη κάπως . . . ἀρνητικῶς.

***

Τὸ ἑσπέρας τῆς Δευτέρας τοῦ Πάσχα παρεστάθη ἐν Μεγάλῳ Ῥεύματι τὸ πρῶτον ἀπὸ σκηνῆς ἓν δρᾶμα ἑλληνικὸν πρωτότυπον τοῦ κ. Θωμᾶ Σαράφογλου ***Τὰ μεγάλα σαλόνια.*** *Τὸ ἔργον ἐκρίθη ἀρκετὰ ἐπιτυχές. Ὁ ἴδιος συγγραφεὺς ὑπεκρίθη τὸ πρωταγωνιστοῦν πρόσωπον, τὸ ὁποῖον ἀπαιτεῖ μεγάλην δραματικὴν δύναμιν καὶ ἴσως διὰ τοῦτο ἐκρίθη κατώτερος τοῦ ἑαυτοῦ του. Ὁ κ. Σαράφογλους εἶνε νεαρὸς ἠθοποιός, ὑποσχόμενος κἄτι διὰ τὴν ἑλληνικὴν σκηνήν, διὰ τοῦ ἔργου του δὲ αὐτοῦ ἀποκτᾷ καὶ συγγραφικὰς δάφνας οὐχὶ τόσον ἀξίας περιφρονήσεως.*

***

Ἡ ἑξῆς ἐπιστολὴ μᾶς ἐστάλη ὑπὸ φίλου ἀναγνώστου, τὴν ὁποίαν δημοσιεύομεν ἀσχολιάστως.

Φίλε κ. Διευθυντά.

Εἰς τὰς Ἀθήνας συνεστήθη Φοιτητικὴ Συντροφιὰ πρὸς ἐξάπλωσιν τῆς δημοτικῆς γλώσσης. Μιμητικὰ κινήματα ἤρχισαν νὰ φαίνωνται καὶ ἐδῶ. Ἀλλ' ἐπὶ τέλους δὲν ἠμπορεῖ νὰ κατανοηθῇ ὑπὸ τῶν μαλλιαρῶν ὅτι ἡ ἰδέα των εἶνα μία χίμαιρα καὶ τίποτε περιπλέον; Εἶναι δυνατὸν εἰς τὸν 20ὸν αἰῶνα, τὸν αἰῶνα τῶν φώτων, νὰ ἐπικρατήσῃ μία χυδαία γλῶσσα, τὴν ὁποίαν ἐννοοῦν ὅλοι οἱ χυδαῖοι; Εἶναι πρόοδος αὐτή; Καὶ αὐτὴ ἡ πρόοδος, ἂς τὴν ὀνομάσωμεν οὕτως, τῶν μαλλιαρῶν, δύναταί ποτε νὰ ἀνταποκριθῇ μὲ τὴν τεραστίαν πρόοδον τῆς καθαρευούσης; Ὅλα τὰ ἀριστουργήματα τῆς νεωτέρας ἑλληνικῆς λογοτεχνίας δὲν εἶναι γεγραμμένα εἰς τὴν θείαν γλῶσσαν, τὴν ὁποίαν ὑπεστήριξαν τόσοι καὶ τόσοι ὡς ἐθνικὴν καὶ ὑποστηρίζει ὁ πολὺς καθηγητὴς τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, ὁ σοφὸς Μιστριώτης; Εἰς τὴν πόλιν μας, ἥτις ἰδιαιτέρως διακρίνεται διὰ τὴν καλλιέργειαν τοῦ ὡραίου δὲν ἀνεφάνησαν, τώρα τελευταίως μάλιστα, λογοτεχνικὰ ἔργα ἀφθάστου δυνάμεως καὶ ὑψίστου κάλλους; Θέλετε, κύριε διευθυντά, νὰ σᾶς ὀνομάσω τὰ ἔργα καὶ τὰ ὀνόματα τῶν συγγραφέων; Αὐτὸ θὰ ἦτο αὐτόχρημα περιττολογία, καθόσον ὑμεῖς τὰ γνωρίζετε καλήτερον παντὸς ἄλλου. Ἐν τούτοις πρὸς ψηλαφητὴν ἀπόδειξιν τῆς προόδου τῆς θείας καθαρευούσης σᾶς παραθέτω ἐδῶ ὀλίγας γραμμὰς ἀπὸ περισπούδαστον δημιουργικὸν ἔργον, διὰ τὸ ὁποῖον ἡμεῖς οἱ καθαρισταὶ πρέπει νὰ ἐναβρυνώμεθα, ἀλλὰ πρὸ πάντων ἡμῶν ὁ σεβαστός μας διδάσκαλος Γ. Μιστριώτης. Τὸ μικρὸν αὐτὸ ἀπόσπασμα εἶναι ἡ ἀρχὴ τοῦ βιβλίου.

«Εἰμὶ ἐξ ἰδιοσυστασίας ἓν εἶδος μωσαϊκοῦ ἀποσεσαρκωμένου καὶ τὰ ἐντὸς τοῦ ὀργανισμοῦ μου ἐγκεχαραγμένα ἑλκώδη πιθανῶς καὶ ἔνυλα ψηφιδώματα ἐνδείκνυνται θαυμασίως πρὸς ἐξωραϊσμὸν χαλειδοσκοπίου, ἐὰν θέλω νὰ πιστεύσω εἰς τὰς ἀκραιφνεῖς γνώμας τῶν φίλων ἰατρῶν καὶ μή, τὰς ὁποίας ἐρανίζομαι, ἐκβιαστικῶς συνάγων, ἀπὸ χρόνων μακρῶν. ἀφ ἧς δηλονοῦν ἐποχῆς χρονολογεῖται καὶ ἡ καταγγελλομένη κακόρρυθμος νευρασθενική μου εὐπάθεια, ἡ συνεπάγουσα τὴν αὐτοκαταδίκην, ὡς εἰκός, καὶ τὴν στέρησιν πάσης τέρψεως καὶ ἐφικτῆς ἀπολαύσεως τῶν τοῦ κόσμου ἱμερτῶν εἰς ἐμέ, εἰς δὲ τοὺς οἰκείους τὴν ἀνίαν, δυσθυμίαν καὶ ἐν τέλει τὴν δικαίαν ἀγανάκτησιν κατὰ τῶν ἀτυχῶν ἀσκληπιαδῶν, ἀφροντιστούντων δῆθεν περὶ τῆς πολυτίμου μου ἢ καὶ ἀπροθυμούντων ἄλλως περὶ τῆς ἐγκαταστάσεώς μου ἐν κόλποις χλοεροῖς . . . ὡς εἴθισται κλ. κλ. κλ.».

Θέλουν οἱ μαλλιαροὶ ἄλλην τρανωτέραν ἀπόδειξιν τῆς προόδου τῆς καθαρευούσης; Εἶναι ὅλως περιττή. Τὸ μόνον, τὸ ὁποῖον ἠδύνατό τις νὰ παρατηρήσῃ εἰς τὸν συγγραφέα τοῦ ἀνωτέρω ἀποσπάσματος εἶναι τὸ ὅτι εἰς μέρος τι δὲν ἐξεφράσθη ἐπιτυχῶς. Π. χ. τὸ π ι θ α ν ῶ ς ἀπὸ τὴν φράσιν: «τὰ ἐντὸς τοῦ ὀργανισμοῦ μου ἐγκεχαραγμένα ἑλώδη π ι θ α ν ῶ ς καὶ ἔνυλα ψηφιδώματα . . .» ἔπρεπε νὰ λείψῃ. Αὐτὸ μοὶ λέγει ἡ αἰσθητική μου. Ὅλα τὰ ἄλλα ἔχουσι καλῶς. Τοιαῦτα πράγματα ποτὲ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γραφῶσιν εἰς τὴν δημοτικήν. Ὄχι διότι ἡ δημοτικὴ δὲν τὰ ἀνέχεται, ἀλλὰ διότι ἡ δημοτικὴ εἶναι ἀνεπαρκής.

Ἰδικός σας

Σ. Σκοτεινός.

***

Γενομένων τῶν ἀρχαιρεσιῶν τοῦ Ἑλλ. Φιλ. Συλλόγου ἐξελέγησαν πρόεδρος καὶ πάλιν ὁ κ. Λ. Διμαράνης, α' ἀντιπρόεδρος ὁ κ. Χ. Πανταζίδης, β' ἀντιπρόεδρος ὁ κ. Αὐρήλιος Σπαθάρης, γεν. γραμματεὺς ὁ κ. Ὀδ. Ἀνδρεάδης, εἰδικὸς γραμματεὺς ὁ κ. Γ. Σταυρίδης, ἔφορος τῆς βιβλιοθήκης ὁ κ. Δ. Σάρρος, ταμίας ὁ κ. Λ. Καζανόβας καὶ λογιστὴς ὁ κ. Δ. Δαμασκηνός.

***

Ὁ δραματικὸς διαγωνισμὸς τοῦ Συλλόγου ἐπαναλαμβάνεται καὶ ἐφέτος. Ὅσοι θέλουν νὰ λάβουν μέρος εἰς αὐτὸν δύνανται νὰ προμηθευθοῦν τοὺς ὅρους ἀπὸ τὰ γραφεῖα τοῦ Συλλόγου. Εὐχόμεθα ὁ ἐφετεινὸς διαγωνισμὸς νὰ ἀποφέρῃ καλητέρους καρποὺς τοῦ περισυνοῦ καὶ τοιουτοτρόπως ἀξιωθῶμεν ἐπὶ τέλους νὰ ἴδωμεν ἓν ἔργον βραβευόμενον.

***

Ἐξεδόθη τὸ 18ον φυλλάδιον τοῦ Γαλλο-Ἑλληνικοῦ Λεξικοῦ τῆς ἑταιρείας Β. Μέντζου καὶ Σας. Τὸ ὡραῖον πράγματι τοῦτο Λεξικὸν συγγράφεται ἐπὶ τῇ βάσει τῶν λεξικῶν Larousse *καὶ Βαρβάτη μετὰ πολλῶν βελτιώσεων ἐπενεχθεισῶν ὑπὸ ὁμίλου εἰδικῶν καθηγητῶν. Τὸ ὅλον ἔργον θὰ περαιωθῇ καὶ θὰ εἶναι εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ δημοσίου ἐντὸς μικροῦ χρονικοῦ διαστήματος.*

Οἱ προπληρώνοντες μέχρι τέλους Μαΐου 1910 λαμβάνουσι τὸ Λεξικὸν χαρτόδετον ἀντὶ Γρ. 15 χρυσόδετον Γρ. 20

Οἱ ἐγγραφόμενοι καὶ πληρώσοντες ἅμα τῇ παραλαβῇ λαμβάνουσιν αὐτὸ χαρτόδετον ἀντὶ Γρ. 20 χρυσόδετον Γρ. 25

Οἱ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις δέον νὰ προσθέτουν εἰς τὰ ἀνωτέρω Γρ. 2 1)2 λόγῳ ταχυδρομικῶν, καὶ οἱ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ δραχμὴν 1.

ΤΟ ΠΑΛΕΜΑ

Φλογίζεται τὸ βλέμμα μου,
πετᾷ ἡ καρδιὰ στὰ στήθια . . .
Κάποια μεγάλη ἀλήθεια
ταχιὰ θὰ ξεταφῇ . . .

Μὲ ζώνουν ρίμες καὶ ρυθμοί,
κ' ἡ σιδερένια ἡ πέννα
παλκύει ἀπελπισμένα
νὸ πλάσῃ τὴ στροφή.

Μὰ νά· προβάλλει ἀνέλπιστα
κάτοια τοῦ κόσμου σκέψη,
ζητᾷ νὰ μὲ πλανέψῃ,
τὴ διώχνω ἐγὼ μ' ὀργή . . .

Στοιχιώνει αὐτή, μὲ κυνηγᾷ,
μὲ φτάνει στὸν ἀθέρα,
καὶ μ' ἄγρια φοβέρα
μὲ ρίχνει ἐδῶ στὴ γῆ.

Δειλιάζ' ἡ πέννα, σταματᾷ.
Νεκρών' ἡ φαντασία.
Μιὰ μαύρη ἀπελπισία
πλακώνει τὴν καρδιά,

Σβύνουν οἱ ρίμες κ' οἱ ρυθμοί,
κι ἀπ' τὰ φτωχά μου στήθια
φεύγ' ἡ μεγάλη ἀλήθεια
καὶ μνήσκουν τὰ μικρά.

Ὅμηρος Μπεκές.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Κον **Μιμ. Μαρσοβάν.** — *Ἐὰν ἀναδιφήσετε τοὺς πρὸ εἴκοσι ἐτῶν ἐκδοθέντας τόμους τοῦ φημισμένου περιοδικοῦ «Ἑστία», θὰ εὕρετε που εἰς τὴν ἀλληλογραφίαν τὴν ἑξῆς ἐπάνω-κάτω ἀπάντησιν: Εἰς τὰ τέλη τοῦ 19ου αἰῶνος στίχοι εἰς τὴν καθαρεύουσαν! —Πόσον μᾶλλον λοιπὸν εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ 20οῦ. Στίχοι λοιπὸν εἰς τὴν καθαρεύουσαν δὲν γράφονται πλέον. Εἶναι σωστὴ ἱεροσυλία Ἡμεῖς δὲ ἔχομεν ὡς ἀρχὴν καὶ ἂν ἀκόμη αἱ ἔννοιαι εἶναι πρωτότυποι καὶ ἡ ἐκτέλεσις ἀριστουργηματικὴ νὰ μὴ δημοσιεύωμεν στίχους εἰς τὴν καθαρεύουσαν. Καὶ ὑπὸ τῶν ἀδιαλλάκτων ἀκόμη καθαριστῶν ἐγένετο παραδεκτὴ ἡ δημοτικὴ εἰς τὴν ποίησιν καὶ τὸ διήγημα. Διατί λοιπὸν σεῖς θέλετε νὰ φανῆτε ὀπισθοδρομικός; Καὶ διατὶ ἐτονίσετε τοὺς στίχους σας εἰς τὸν ἦχον τῆς Μασσαλιώτιδος; Αὐτὸ θὰ εἴπητε ἠμπορεῖ νὰ εἶναι ἰδιοτροπία τοῦ ποιητοῦ, θαυμασμὸς πρὸς τὴν γαλλικὴν μουσικήν. Ἀλλὰ τότε διατί δὲν ἐξελέξατε ἕνα ἦχον, τοῦ ὁποίου τὸ ὕψος νὰ εἶναι καταλληλότερα; Ὡς διὰ τὰ πεζὰ ποῦ ὑπόσχεσθε, στείλατέ μας καὶ θὰ τὰ δημοσιεύσωμεν εὐχαρίστως, ἐὰν εἶναι καλά. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν διὰ τὸ πρὸς τὰ «Χρονικὰ» ἐνδιαφέρον σας.*

Κον **Κασ. Πέραν.**—*Ἀφοῦ θέλετε νὰ σᾶς εἴπωμεν εἰλικρινῶς τὴν γνώμην μας ἐπὶ τῶν ποιημάτων σας, θὰ σᾶς ὑπακούσωμεν. Ἐννοεῖται νὰ ἀνακαλύψωμεν εἰς τοὺς στίχους σας ἐκεῖνο τὸ κάτι, ἀπὸ τὸ ὁποῖον μίαν ἡμέραν θὰ γεννηθῇ ὁ ποιητής. Τὸ κάτι αὐτὸ εἶναι σκορπισμένον εἰς τὴν ὄμορφήν σας γλῶσσαν, εἰς τὴν ποιητικήν σας γλῶσσαν. Οἱ στίχοι σας δὲν ἔχουν δυνατὴν πνοήν, οὔτε νεῦρα. Αἱ ἰδέαι σας δὲ εἶναι κοιναί, πολλάκις μέχρι σήμερον ἀναμασσηθεῖσαι ὑπὸ χιλιάδων ποιητῶν. Τοῦτο ὅμως δὲν πρέπει νὰ σᾶς ἀποθαρρύνῃ. Ἠμπορεῖ νὰ σᾶς ἀποθαρρύνῃ μόνον ὁ βαρεμὸς πρὸς ἀνάγνωσιν τῶν καλῶν ποιητῶν, τοὺς ὁποίους ὅταν μελετήσετε καλὰ καὶ ἐννοήσετε κατάβαθα θὰ σᾶς μάθουν πῶς νὰ δουλεύετε τὸν στίχον σας καὶ ποίας ἐκ τῶν ἐμπνεύσεών σας νὰ μεταχειρίζεσθε ὡς ὑλικὸν διὰ τὰ ἔργα σας. Στέλλετε πάντοτε τὰ ποιήματά σας ἢ τὰ πεζά, ἐὰν γράφετε καὶ πεζά, καὶ προθύμως θὰ τὰ ἀναγινώσκωμεν.*

Κον **Α. Β. Ἐνταῦθα.** — *Περὶ τοῦ Μπιόρνσων ἴσως γράψωμεν εἰς τὸ ἑπόμενον. Ἴσως δημοσιεύσωμεν καὶ ἕνα του διήγημα, σωστὸ ἀριστούργημα. Ἐὰν μᾶς τὸ ἐπέτρεπεν ὁ χῶρος θὰ τὸ ἐδημοσιεύομεν εἰς τὸ παρόν. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν διὰ τοὺς νέους συνδρομητάς.*

Κον **Μ. Φ. Μέτρας.**—*Διατί δὲν μᾶς γράφετε; Ἐπρόκειτο νὰ μᾶς στείλετε κάτι, πότε θὰ μᾶς τὸ στείλετε;*

Κον **Φίλιππον Τ. Σκούταρι** — *Ἡ φιλοσοφία σας δὲν εἶναι πρωτότυπος. Μὴ ἐκπλήττεσθε δὲ πολὺ διὰ τὴν τάσιν σας εἰς τὸ φιλοσοφεῖν. Εἶναι κοινὴ εἰς τὰ πρῶτα ἀνδρικὰ ἔτη εἰς τοὺς ζωηροὺς χαρακτῆρας. Μετά τινα ἔτη ὅταν ὁ χαρακτήρ σας ὁμαλωθῇ, φυσικῶς θὰ ὁμαλωθοῦν καὶ αἱ σκέψεις σας, αἱ ὁποῖαι σήμερον νὰ μᾶς ἐπιτρέψετε νὰ τὰς χαρακτηρίσωμεν ὀλίγον ἀνωμάλους. Τότε μόνον θὰ ἠμπορέσετε νὰ φιλοσοφῆτε θετικῶς ὅταν εὑρεθῆτε ἐπὶ θετικοῦ ἐδάφους. Αὐτὰ ὅλα εἶναι γνῶμαί μας. Σεῖς ἠμπορεῖτε νὰ ἐξακολουθήσετε τὸν δρόμον σας χωρὶς νὰ ἀποθαρρύνεσθε.*

Κον **Ε. Ε. Πέραν.**—*Ἀκατάλληλον.*

ΔΗΛΩΣΕΙΣ

Τὰ «Χρονικὰ» τὸν Ἀπρίλιον καὶ τὸν Μάιον θὰ ἐκδοθοῦν ἅπαξ τοῦ μηνός. Αἰτία τούτου εἶναι ἡ ἀνάπαυσις ὀλίγον τῆς συντάξεως καὶ τῶν κ.κ. συνεργατῶν, οἵτινες ἐπὶ δεκαοκτὼ τώρα μῆνας εἰργάσθησαν ἄνευ διακοπῆς. Ἀπὸ τὸν Ἰούνιον θὰ ἐκδίδωνται τακτικῶς καὶ ἀνελλειπῶς καθ' ἑκάστην δεκαπενθημερίαν.

Ἐρειδόμενοι ἐπὶ τῆς φιλομουσίας πολλῶν φίλων ἀποστέλλομεν τὸ παρὸν τεῦχος. Οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ ἔχωσι τὴν συνέχειαν ἀπὸ τοῦ 1ου ἀριθμοῦ εἴτε ἀπὸ τῆς 1ης τοῦ παρόντος ἔτους παρακαλοῦνται νὰ εἰδοποιήσωσι τὴν Διεύθυνσιν.

Ἡ Διεύθυνσις.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ
Α. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ

Ἐν Κωνσταντινουπόλει	Γρ. 30
Ἐν ταῖς ἐπαρχίαις	» 40
Ἐν τῷ ἐξωτερικῷ	Φρ. 10

Θὰ φωνάζω! πάντοτε θὰ φωνάζω.
Σπεύσατε νὰ σώσετε τὰ βαλάντιά σας.
Δὲν εἶναι Ρεκλάμα
40 0)0
εὐθηνότερα ἀπ' ἄλλου.
Λοιπὸν ὅλοι καὶ ὅλαι τὰ δῶρά σας
Στοῦ Κοσμᾶ

Ὅσοι θέλετε τὸ συμφέρον σας τρέξετε εἰς τὴν Ἀθηναϊκὴν Ἀγοράν, παραπλεύρως τοῦ Λούξεμβουργ. Ὅλα τὰ ἀνδρικὰ εἴδη στοῦ Κοσμᾶ, Κολάρα, Γραβάτες, Μαντήλια κτλ. κτλ. κτλ.
Ἕνας εἶναι ὁ Κοσμᾶς

3

EAU de COLOGNE
Orientale
Λουκᾶ Δ. Περτεπὲ
Διπλωματούχου φαρμακοποιοῦ

Ἡ μόνη ἐγχωρία ἀληθὴς Κολώνια ἐπιστημονικῶς ἀπεσταγμένη, περιέχουσα πολὺ μικρὰν ποσότητα ὕδατος δύναται νὰ χρησιμεύσῃ δι' ἐντριβάς, μασάζ, λουτρὰ ἐκτὸς τῆς μυρεψικῆς αὐτῆς χρήσεως.

Πώλησις χονδρικὴ καὶ λιανικὴ ἐν τῷ καταστήματι νεωτερισμῶν τῆς Κας Djanik Kechdjian, Βαξὲ καποῦ, ἀρθ. 3. Πώλησις χονδρικὴ ἐπὶ πιστώσει ἐν τῷ καταστήματι «Ὁ Ἥλιος» Βαξὲ καποῦ, Τὰς χὰν καὶ ἐν τῷ φαρμακείῳ τοῦ ἰδίου ἐν Κουσγουντζουκίῳ.

Πίνετε ὅλοι τὸν ἁγνὸν καὶ εὔγευστον ζῦθον ΜΠΟΜΟΝΤΗ

*Ὅστις θέλει νὰ πίνῃ ἁγνὸν δούζικον, μαστίχαν, κρασὶ καὶ διάφορα λικὲρ πρέπει νὰ προμηθεύεται ὅλα αὐτὰ ἀπὸ τὸ κατάστημα **Η ΛΕΣΒΟΣ** ἐν Καλιοντζῆ Κουλοὺκ τοῦ κ. Λουκῆ Λουκίδου. Εἰς τὸ ἴδιον κατάστημα ὑπάρχουν σῦκα τῆς Μιτυλήνης ἀρίστης ποιότητος καὶ διακρινόμενα διὰ τὴν καθαριότητα. Ἐπίσης εὑρίσκεται καὶ Κολώνια, δυναμένη νὰ συναγωνισθῇ μὲ τὰς καλητέρας εὐρωπαϊκὰς κολώνιας. Αἱ τιμαὶ τοῦ νεωτεριστικοῦ καταστήματος **Η ΛΕΣΒΟΣ** τοῦ κ. Λουκῆ Λουκίδου καὶ Σας δὲν ἐπιδέχονται συναγωνισμόν. Ὅλοι λοιπὸν ὅσοι δὲν θέλετε νοθευμένα ποτὰ εἰς τὴν **ΛΕΣΒΟΝ**, ἐν Καλιοντζῆ Κουλούκ.*

Ἐξεδόθησαν..

ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗ
Ἀρ. 1. Ὁ Φρουρός.
Ἐμβατήριον γιὰ τὸ πιάνο.
ΜΟΥΣΙΚΗ Κ. ΜΠΕΛΛΑ
ΣΤΙΧΟΙ Θ. ΚΑΤΡΑΠΑΝΗ

Τύποις Ε. Βασιλειάδου καὶ Σ)ας.